

Møte onsdag den 25. mars 2009 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 66):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Representanten Hans Frode Kielland Asmyhr vil fremsette et representantforslag.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [09:59:19]: På vegne av stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Kåre Fostervold og meg selv har jeg den store glede å fremme forslag om at det skal utarbeides en stortingsmelding om byggenæringen.

Presidenten: Representanten Ingebrigt S. Sørfohn vil fremsette et representantforslag.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) [09:59:48]: På vegner av representanten Hans Olav Syversen og meg selv har eg gleda av å framsetja eit forslag om å styrkja omsynet til verdiskaping og regelforenkling ved å samla ansvaret for næringslivsrelaterte lover i eitt departement.

Presidenten: Representanten Jan-Henrik Fredriksen vil fremsette et representantforslag.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [10:00:20]: Jeg har den glede å overrekke et representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Tord Lien og meg selv om å tillate oljeomlastning av russisk olje og gassprodukter i Bøkfjorden i Kirkenes.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:00:45]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:01:11]: I går var statsministeren i Sauda og sa at resten av verden burde ha gjort som Norge når det gjelder å håndtere finanskrisen. Da regner jeg med at statsministeren også inkluderte Regjeringens forvaltning av det norske folks sparepenger, nemlig oljefondet.

Det er intet mindre enn en skandale. Her har altså 633 milliarder kr fordunstet. Det er et så stort beløp at jeg skal prøve å bryte det ned. Det tilsvarer 135 000 kr pr. nordmann. Det tilsvarer 744 mil med motorvei. Det tilsvarer 1,5 millioner sykehjemsplasser. Så det er store beløp som nå er borte.

Jeg mener at det norske folk har krav på å vite hva slags konsekvenser dette vil få for dem som har ansvaret for forvaltningen, om det i det hele tatt vil få noen konsekvenser. Jeg mener også at statsministeren må svare på om Regjeringen nå snart vil offentliggjøre hva slags bonusordninger som gis til de ansatte i forvaltningen av petroleumsfondet. Regjeringen har jo vært forbilledlig klar på at alle andre som jobber i det private næringsliv, i bank og finans, skal offentliggjøre sine bonusordninger. Det skjønner de fleste av oss, men da er det vanskelig å forstå hvorfor man ikke skal offentliggjøre bonusordningene til dem som har forvaltet bort disse pengene på vegne av Regjeringen. Og det kunne være interessant å vite om dette betyr at Regjeringen nå vil legge om forvaltningen av petroleumsfondet.

Jeg vil bare minne om at Arbeiderpartiets nestleder, Helga Pedersen, har kalt det Fremskrittspartiet ville ha gjort, nemlig å investere mer av disse pengene hjemme, å kaste penger ut av vinduet. Mitt spørsmål til statsministeren blir da: Hvem er det som har kastet pengene ut av vinduet?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:03:23]: For det første får Stortinget om kort tid en stortingsmelding om virksomheten til Statens pensjonsfond – Utland. Da kan Stortinget få alle tall og alle detaljer om forvaltning og om avkastning og stille spørsmål. Når jeg sier det, er det fordi en viktig del av Stortingets arbeid nettopp er å kontrollere og følge opp de vedtak Stortinget har gjort, det arbeidet Regjeringen gjør, og det arbeidet Statens pensjonsfond gjør. Så her skal ingenting skjules, her skal alt fram. Alt skal gjennomgås. I tillegg er det slik at det allerede er varslet fra Regjeringens side at når det gjelder reglene for det som kalles aktiv forvaltning, så skal de endres, fordi man har trukket lærdom av det som har skjedd i det siste.

Men så litt generelt. Det er et bredt flertall på Stortinget som har ment at de inntektene vi får fra oljevirkosomheten, dels skal investeres i Norge. Derfor investerer vi mye i Norge. Vi legger fram en transportplan der vi skal bruke 100 milliarder kr – mye oljepenger – til å ruste opp infrastruktur, investere i Norge. Men dels skal det spares, gjennom å investere i realkapital, aksjer, i andre land. Det har historisk gitt svært god avkastning, selv om det historisk også har vært store svingninger.

Problemet nå hadde vært hvis man var tvunget til å selge. Da ville man blitt påført store tap. Men staten er en langsiktig investor, og man har raskt tjent inn igjen de kurssvingninger man har sett ved tidligere tilbakeslag.

Derfor er det fullt mulig at vi om få år vil sitte og si at det at vi nå ikke selger, som mange andre investorer gjør, er svært lønnsomt når kursene igjen begynner å stige. Så historisk har det vært meget lønnsomt å plassere penger dels i obligasjoner, dels i aksjer.

Staten skal ikke selge og derfor ikke realisere noen tap.

Siv Jensen (FrP) [10:05:31]: Nå er det jo svært mange eksperter på aksjeplasseringer av denne type investeringer som mener at det som foregår i oljefondet, ikke er særlig smart, og at det er galt når Regjeringen snakker om det langsiktige perspektivet – rett og slett fordi mange av de selskapene som oljefondet gikk inn i, jo gikk over ende 14 dager etter at man gjorde store investeringer i dem. Det kan ikke statsministeren bortforklare.

Det han heller ikke kan bortforklare, er at han selv ved gjentatte anledninger, senest i oktober 2008, har gått til angrep på Fremskrittspartiet og kalt våre forslag om å investere mer av oljepengene hjemme, om å investere mindre av oljepengene i aksjer, ta mindre risiko, et gigantisk økonomisk eksperiment. I tillegg har Martin Kolberg sagt at vi må passe på så ikke staten får problemer med å betale pensjonene for fremtiden. Man endret jo navnet på dette fondet, kalte det Statens pensjonsfond – Utland. Likevel er altså 633 milliarder kr av det norske folks penger nå borte.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:06:39]: Pengene er ikke borte selv om kursene på aksjer svinger. All erfaring tilsier at vi kommer til å oppleve stigning i aksjekurs igjen. Det er bare hvis man nå var tvunget til å selge, at dette hadde vært reelle tap. Sist vi hadde tilbakegang i aksjer, i 2002, kjøpte staten. Det var noen av de mest lønnsomme investeringene vi har gjort, for etterpå steg kursene.

Men så vil jeg fastholde at det hadde vært et stort eksperiment og medført stor usikkerhet dersom vi hadde gjort det Fremskrittspartiet har foreslått, nemlig i gode tider å bruke vesentlig mer penger. Da hadde vi bygget ned industrien, fått høyere renter og store problemer.

Nettopp fordi vi har holdt igjen på pengebruken i gode tider, kan vi nå bruke mye penger i dårlige tider. Nå bruker vi mange ekstra oljekroner, nettopp fordi vi har vært varsomme i de gode tidene. Det gjør at vi sikrer arbeidsplasser, motvirker tilbakegangen, men da kan vi altså ikke følge Fremskrittspartiets oppskrift. Da må vi ha en god, ansvarlig forvaltning av pengene, slik Regjeringen legger opp til.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Jan Tore Sanner.

Jan Tore Sanner (H) [10:07:51]: Jeg er enig med statsministeren i at vi må se på forvaltningen av oljefondet i et langsiktig perspektiv. Høyre har stilt seg bak hovedlinjene for forvaltningen og bl.a. gått imot Fremskrittspartiets forslag om at man skulle investert mer i eiendom. Jeg tror ikke det ville vært særlig fornuftig i den situasjonen vi nå har vært inne i. Samtidig er det viktig at vi

har en nyansert og åpen debatt om oljefondet. Jeg forstår at mange mennesker nå er bekymret, for dette dreier seg om våre pensjonspenger, og det er viktig at vi som politikere besvarer den bekymringen med åpenhet og viser kortene. Det har bl.a. vært avdekket at det har vært investert i boliglån i USA, at disse investeringene har vært belånt, at man har hatt en såkalt «gearing» av disse investeringene. Dette tror jeg nok vi kan si i ettertid ikke har vært i tråd med den forsiktighet som oljefondet skal utvise. Jeg vil derfor be statsministeren bekrefte at man nå vil ha mer åpenhet både om bonuser (presidenten avbryter) ...

Statsminister Jens Stoltenberg [10:08:58]: Vi må skille veldig mellom to ting når det gjelder Statens pensjonsfond og den kursutviklingen man har sett på de investeringene. Det ene er der man har fulgt markedet, fulgt referanseindeksen. Der har det vært et fall. At Pensjonsfondet opplever at man følger det, det er i og for seg som Stortinget har forutsatt, når det er en stor nedgang i internasjonale markeder. Men så er det en annen type fall, og det er det som kalles den aktive forvaltningen, der man ikke helt har fulgt markedet. Det er det som egentlig uroer meg mest, og derfor er det viktig at vi nå går gjennom erfaringene med den aktive forvaltningen. Selv om det beløpet er mye mindre, er det mer alvorlig, for det er noe som ikke burde ha skjedd, basert på de retningslinjer som Stortinget har fastsatt, og som Regjeringen har fulgt opp. Derfor er det varslet at vi vil få nye regler for aktiv forvaltning, og derfor er også en viktig del av den meldingen vi nå legger fram, nettopp en redegjørelse for Stortinget om erfaringene og lærdommen av erfaringene med den aktive forvaltningen.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:10:01]: Jeg tror det norske folk forstår like mye av betydningen av å investere denne norske formuen ute og eie bedrifter som statsminister Stoltenberg og jeg gjør. De forstår at det å eie aksjer vil svinge i verdi på papiret, men over tid gir det en høyere avkastning enn noen annen måte å ta vare på sparepengene på. Men skal det norske folk kunne forstå dette, må de vite, og vi må ha så mye tillit til vårt folk at alt legges på bordet. For folk kan fort bli mistenksomme til hva som skjer, hvis de ikke får vite. Derfor er det nødvendig at disse bonusene kommer på bordet. Kanskje enda verre er det som er kommet fram de siste dagene, nemlig at Norges Bank har valgt å offentliggjøre mye mindre gjennom kvartalsrapportene etter at finanskrisen slo inn. Når de hadde dårlige nyheter, hadde de mindre de ville fortelle til det norske folk om de dårlige nyhetene. Det gjør at alle bør bli skeptiske til denne politikken. Vil statsministeren nå sørge for at hans folk får vite det samme som han vet?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:11:11]: Ja, det er veldig viktig at det er åpenhet om investeringene, om virksomheten til Statens pensjonsfond og til Norges Bank. Derfor er det også for det første slik at regnskap og årsbe-

retninger legges fram, og vi legger jevnlig fram stortingsmelding for Stortinget. Om kort tid vil Regjeringen legge fram en stortingsmelding om virksomheten i Statens pensjonsfond med omfattende informasjon, og Stortinget får full anledning til å spørre mer i detalj hvis man mener at det ikke er grundig nok eller omfattende nok informasjon.

Når det gjelder bonuser, er det åpenhet for ledende ansatte i Norges Bank. I tillegg har Norges Bank gått lenger ved å redegjøre i sin årsberetning for hvor mange som har prestasjonsbasert lønn, hvilken gjennomsnittlig fastlønn disse har, hvilke øvre bonusrammer det er for investeringsavdelinger og operasjonelle avdelinger, og i tillegg hvilke bonusutbetalinger som er gitt i 2008, i prosent av lønn. Så man redegjør for bonusutbetalinger, for avlønning av forvaltere i Norges Bank utover det som følger av regnskapsloven.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:12:22]: Jeg vil gjerne tilbake til dette med aktiv forvaltning. I dagens Vårt Land, som har et bilde som jeg regner med at statsministeren gjenkjenner seg i, hvor man redder regnskog, framkommer det at Norge har økt sine investeringer. Pensjonsfondet har økt sine investeringer i selskaper som raserer regnskog, slik at investeringene der er snart tre ganger større enn til det vi faktisk gjør for å motvirke rasing av regnskog. Så mitt spørsmål er: Når det er slik at Pensjonsfondet fører en investeringspolitikk som strider mot det Regjeringen sier at den står for, mener da statsministeren at den type investeringer er langtidsrettede og framtidsrettede investeringer på norsk side?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:13:16]: For det første er det Regjeringen gjør, med bred tilslutning i Stortinget, for å redde regnskog, veldig viktig. En av de aller viktigste tingene vi kan gjøre for å bekjempe global oppvarming, er å hindre avskoging, og det er en betydelig innsats Norge der gjør. For det andre er det laget etiske retningslinjer for Pensjonsfondet, også med bred tilslutning i Stortinget, og vi følger opp de retningslinjene, trekker oss ut av selskaper som bl.a. ikke følger opp menneskerettigheter og har virksomhet som bryter med internasjonale traktater Norge har sluttet seg til. Der tar vi enkelt-selskaper ett etter ett, også de som har alvorlige brudd på f.eks. miljøstandarder. Så det følger vi opp. Derfor er det ikke mulig å ta stilling til et enkelt-selskap eller noen enkelt-selskaper i en debatt i Stortinget. Det er i tilfelle en sak for det etiske rådet, og en vurdering i forhold til uttrekksmekanismene vi har. Men det vi også har varslet, er at vi kommer til å lage et eget miljøprogram i Statens pensjonsfond – dette for å styrke miljøprofilen ytterligere.

Presidenten: Ulf Leirstein – til oppfølgings-spørsmål.

Ulf Leirstein (FrP) [10:14:25]: Jeg må si jeg blir noe i stuss over at statsministeren tar så lett på det verditapet som har vært i Statens pensjonsfond – Utland. Det tapet

vi har hørt om på 633 milliarder kr, er jo det tapet man har for 2008, mens det ikke er veldig lenge til vi kommer til å få en kvartalsrapport for første kvartal 2009 der vi nok kommer til å se enda mer blodrøde tall. Så det bekymrer meg at ikke statsministeren er mer bekymret over det.

Men til det med åpenhet: Jeg registrerer at det i årsrapporten fra Statens pensjonsfond – Utland på side 42 står bl.a.

«Ved utgangen av oktober 2008 ble det målt en forventet relativ volatilitet på fondet som oversteg den rammen som er fastsatt av Finansdepartementet.»

Det betyr at man helt åpent innrømmer at man faktisk har brutt instruksjonen fra Regjeringen om hvordan dette skal forvaltes. Er det derfor man velger å legge lokk på bonusutbetalinger i Norges Bank Investment Management, og at man kanskje har utbetalt bonuser til folk som faktisk har brutt de reglene som Regjeringen selv har fastsatt?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:15:32]: Nettopp fordi det har vært tatt større risiko enn det Stortinget og Regjeringen har lagt opp til, har man for det første innskjerpet at retningslinjene skal følges, for det andre at man skal gå gjennom det modellapparatet man har for å måle og håndtere risiko, for det tredje har vi varslet nye retningslinjer, og for det fjerde har vi varslet en stortingsmelding som kommer til Stortinget om kort tid, om alle disse forholdene, altså om virksomheten i Statens pensjonsfond.

Det er åpenhet om lederavlønning i Norges Bank. Alle ledende ansatte er det full åpenhet om. I tillegg har finansministeren for flere år siden tatt initiativet til ekstra eller mer åpenhet, slik at man i årsberetningen redegjør for hvor mange som har bonusutbetalinger, gjennomsnittlige bonusutbetalinger, bonusrammer, fastlønn osv. Dette er offentlig tilgjengelig informasjon der man går lenger enn det som følger av regnskapsloven, som Norges Bank ikke er underlagt, men som den likevel har valgt å følge.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:16:43]: Jeg vil få lov til å utfordre statsministeren til å løfte blikket, til å se litt inn i fremtiden. Vi står overfor et stortingsvalg til høsten som ikke bare skal gi svar på dag-til-dag-politikk i Norge, men som også skal gi svar på hvordan vi bygger vårt land for å løse fremtidsutfordringene våre. Vi vet at om ti–femten år begynner eldrebølgen å ta virkelig grep om offentlige utgifter i Norge. Vi har ti år på å bygge evnen vår til å bære et velferdssamfunn hvor vi både skal ha mer og bedre kvalitet på det vi gir til eldre, og på det sykehussystemet vi har. I 2001 var vi ganske bredt enige i Norge, fra Arbeiderpartiet til Høyre, om at det var en god begrunnelse for at vi skulle bruke mer oljepenger inn i norsk økonomi. Vi skulle altså bruke 4 pst. hvert år fremover på å investere i vekstevnen. Vi skulle investere i vekstfremmende skattelettelser, vi skulle investere i infrastruktur, og vi skulle investere i forskning og utvikling. Denne regjeringen har sporet av i forhold til de målsettingene. Det er dokumentert at bare 20 pst. av midlene i denne perioden er brukt til disse formålene.

Når vi nå ser fremover, vet vi at en avkastning på 4 pst. gir oss nesten 500 milliarder kr aggregert de neste ti årene til å satse på nettopp disse forholdene. Min utfordring til statsministeren er om han er villig til å gå inn i denne valgkampen og si at ja, de ekstra oljemilliardene som kommer i årene fremover, skal brukes til det vi var enige om i 2001, vi skal binde oss til masten, nå skal vi løfte den norske vekstevnen, slik at vi bærer fremtidens velferd.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:18:41]: For det første er jeg glad for at representanten Solberg tar opp noen grunnleggende og viktige spørsmål som handler om de lange linjer for Norge og norsk politikk. For det andre vil jeg si at jeg alltid er litt varsom med å bruke ordet «eldrebølge», for i det kan det ligge en forestilling om at det er noe negativt. Det at flere mennesker lever lenger, er grunnleggende sett noe av det mest positive som skjer i landet vårt. Og vi lever faktisk mye lenger enn før. Levealderen øker med noe sånt som to år hvert tiår basert på de siste tallene, og det er fantastisk, det er historisk. I tillegg føder vi mange barn. Så det er åpenbart mye som går bra i dette landet.

Når det er sagt, er det klart at det er noen utfordringer, og de må møtes. Det handler først og fremst om å sikre mange i jobb. Lav arbeidsløshet og høy sysselsetting er viktig. Derfor er jeg glad for at vi fra 2005 til 2008 halvverte arbeidsløsheten og satte ny rekord i antall mennesker som er i arbeid her i landet.

Så er jeg glad for at et bredt flertall på Stortinget har sluttet seg til en pensjonsreform som gjør det mer lønnsomt å være i arbeid, og som fremmer vekstevnen i norsk økonomi – kanskje det viktigste enkelttiltak som er gjort på mange år for å styrke vekstevnen i norsk økonomi.

For det tredje investeres det veldig mye i verdiskaping her i landet. Vi har hatt rekordhøye privatinvesteringer. Vi har store offentlige investeringer. Transportplanen er et uttrykk for det. Vi forsker mer enn noen gang før. Men jeg mener også et godt helsevesen, en god skole, kommunale utgifter – disse tingene – er med på å styrke vekstevnen i norsk økonomi. Vi må både skape og dele. Er vi gode til det ene, er vi også gode til det andre, og det er Regjeringens politikk.

Erna Solberg (H) [10:20:23]: Jeg kan ikke annet enn å konstatere at statsministeren ikke vil forplikte seg på det han i 2001 la til grunn for hvorfor vi skulle fase inn mer oljepenger i norsk økonomi. Han vil ikke forplikte seg på at vi skal bruke det ekstra handlingsrommet til å øke vekstevnen gjennom skattelettelse for næringslivet, gjennom å sørge for mer forskning og utvikling og mer infrastruktur.

Det er altså sånn at de 100 milliardene mer på infrastruktur som ligger i planen, bare er 20 pst. av det handlingsrommet som Regjeringen selv i samme tidsrom anslår at norsk økonomi får på grunn av ekstra oljepenger, og da må jeg si at det skuffer. Det skuffer at man så kort-siktig ikke er villig til å ta de store debattene og love ting fremover. Under denne regjeringen har altså konkurransevnen vår blitt verre, og vekstevnen vår har blitt dårligere. Vi kommer ikke styrket ut av denne krisen hvis vi ikke

løfter blikket og gir noen klare forpliktelser, bl.a. å løfte forskning og utvikling og gi bedre rammebetingelser for næringslivet.

Jeg håper at statsministeren kan gi et klarere signal om ja til bruk av oljepenger på denne måten.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:21:32]: For det første: Det viktigste vi gjør for å styrke vekstevnen, er å sikre folk jobb. Ingenting bidrar mer til vekst enn at folk jobber, og ingenting bidrar mer til å redusere veksten enn at folk går arbeidsløse. Det er punkt én.

Punkt to: Ja, vi skal satse på forskning. Derfor har vi økt forskningsbevilgningene, og vi har økt dem mer enn den forrige regjeringen. Så både nivået og veksttakten er høyere med denne regjeringen når det gjelder satsing på forskning. Ja, vi skal investere i infrastruktur. Vi la oss 2 milliarder kr over Bondevik II-regjeringens opplegg pr. år fra 2005 til 2009. Det har vi overoppfylt, og nå går vi 100 milliarder kr over det i neste tiårsperiode med en fantastisk innsats for å ruste opp norsk infrastruktur. Nei, vi skal ikke redusere samlet skattenivå. Det gjorde vi helt klart i 2004, da vi hadde skattereformen. Da sa vi at vi skulle videreføre det nivået vi hadde da vi laget skattereformen. Det løftet står vi ved, og der kan man stole på Arbeiderpartiet.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:22:09]: Statsministeren sa at noe av det viktigste er å sikre at folk har jobb. Men det er vel så viktig å sikre at folk ikke mister jobben.

Jeg har lyst til å minne statsministeren på at en million mennesker i Norge i dag jobber i små og mellomstore private bedrifter. Nesten uansett hvem av bedriftseierne jeg snakker med – eller gründere, nyskapere – peker de alle sammen på at Regjeringens svar på finanskrisen ikke har kommet disse bedriftene til gode, først og fremst fordi Regjeringen er livredd for å ta i bruk skattelettelse. Mange av disse bedriftene vil klare seg gjennom krisen under forutsetning av at de klarer å betjene utgiftene sine, og da vil skattelette være et svært viktig virkemiddel.

Derfor har jeg lyst til å spørre statsministeren om han verken på kort eller litt lengre sikt er villig til å vurdere skattelettelse som et virkemiddel for å sikre at folk beholder jobben sin, i den delen av næringslivet som faktisk skaper de verdiene vi politikere elsker å bruke.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:23:42]: Små og mellomstore bedrifter er veldig viktige. De er veldig bra, og jeg er veldig for dem, men vi er kanskje uenige om hvordan man best fremmer, styrker, små og mellomstore bedrifter. Jeg møter også mange som representerer disse bedriftene, og de er opptatt av mange forskjellige ting. Regjeringen legger opp til at vi skal gjøre mye for dem.

Det viktigste tiltaket nå er lavere rente. Det er til fordel for alle små og mellomstore bedrifter som har gjeld, og det er en fordel fordi folk får mer kjøpekraft og går og handler varer og tjenester som små og mellomstore bedrifter produserer. For det andre er det slik at de tingene vi nå

gjør i offentlig sektor – pusser opp skoler, vedlikeholder veier – også gir mange oppdrag til små og mellomstore bedrifter. For det tredje har vi gitt lettelser på skattesiden, ikke minst til små og mellomstore bedrifter, gjennom de skattelettelsene vi la fram i tiltakspakken 26. januar. Og for det fjerde mener jeg at også små og mellomstore bedrifter skjønner at vi trenger penger i den felleskassa, det spleiselaget, som gjør at vi kan betale for helse, for sykehus, for skole, for omsorg over skatteseddelen, og derfor lover vi ikke generelt lavere skatter, men vi lover et mer rettferdig skattesystem.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:24:56]: Jeg må si jeg stusser når jeg hører statsministeren snakke om satsing på høyere utdanning og forskning. Egenattesten fra en tidligere ansvarlig minister var jo at man var inne i et hvile-skjær, et hvileskjær man faktisk ikke er ute av ennå, hvis man ser på realitetene bak tallene. Så er det selvfølgelig sikkert hyggelig for både små og mellomstore bedrifter at Regjeringen både er glad i dem og for dem.

Men spørsmålet er: Hva gjør man faktisk når sentralbanksjefen nå kan si at kostnadsveksten i Bedrifts-Norge er så mye høyere enn i andre land, og at der vi tidligere har tatt igjen det ved økt produktivitet, er den nå fallende også i forhold til land vi kan sammenligne oss med? Så mitt spørsmål er rett og slett: Hva vil Regjeringen gjøre for å bedre rammebetingelsene for de små og mellomstore bedriftene man både er glad i og er for?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:25:54]: Jeg tror at små og mellomstore bedrifter er glad for at vi er glad i dem – og det motsatte hadde i hvert fall vært et problem. Men det andre er at alt vi gjør for å trygge verdiskaping, trygge norsk økonomi, handler jo om små og mellomstore bedrifter, for det som utgjør hovedtyngden av norsk økonomi, er de små og mellomstore bedriftene. Så når vi lykkes med å føre en god økonomisk politikk generelt, fører vi også en god økonomisk politikk for små og mellomstore bedrifter. Så f.eks. det viktigste virkemiddelet for å møte tilbakeslaget i internasjonal økonomi – lavere rente – er til fordel for små og mellomstore bedrifter.

For det andre pekte jeg også på at vi har laget en skatteordning nå som spesielt retter seg mot de små og mellomstore bedriftene som sliter, som har underskudd, fordi de kan føre det underskuddet og få utbetalt penger allerede i år, hvis de har hatt tap.

For det tredje er det altså slik at jeg tror også at små og mellomstore bedrifter er opptatt av at vi har et godt velferdssamfunn. Vi ser jo at det er faktisk mye entreprenørskap, mange bedrifter, som etableres i Norge, ikke minst fordi vi har et godt velferdssamfunn.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings-spørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:26:59]: Det viktigste vi kan gjøre i en lavkonjunktur som vi er inne i nå, er å satse på å investere i vekstevnen. Nå må vi så, slik at noe kan vokse når vekstsesongen kommer, og den kommer helt sikkert.

Da statsminister Stoltenberg gikk av som statsminister forrige gang, i 2001, brukte sentralbanksjefen starten på sin tale rett etterpå til å si at norsk økonomi er i ulage. Arbeidsledigheten steg, og det var rekordlav oppstarting av nye bedrifter.

Vekstevne handler om å ha mange nok store og små bedrifter som er lønnsomme. Det viktigste en kan gjøre nå, er å sette såkornet inn på nye bedrifter. Nå har vi rekordlav oppstart av nye bedrifter igjen. Jeg tror, ikke fordi det kan være noen andre som kan gjøre noe raskt med konjunktorene, at landet trenger et regjeringsskifte fordi vi trenger å investere i vekstevne, små bedrifter, og forstår at det handler om tillit til slike bedrifter og ikke om den mistenkeliggjøring som oser av rød-grønt styre i dag.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:28:05]: Jeg er opptatt av ikke å mistenkeliggjøre små og mellomstore bedrifter. Jeg er opptatt av å uttale meg positivt om dem, fordi de altså er ryggraden i norsk økonomi og norsk selsetting. Når vi har lyktes med å halvere arbeidsløsheten, målt i Arbeidskraftundersøkelsen, fra over 100 000 høsten 2005 til om lag det halve i 2008, skyldes det ikke minst vekst i små og mellomstore bedrifter. Men nå er situasjonen dessverre mer alvorlig, for nå stiger ledigheten. Hovedårsaken til det er at vi står overfor det sterkeste, det største og det mest alvorlige tilbakeslaget i internasjonal økonomi verden har sett siden 1930-tallet. Vi gjør det vi kan gjennom mange ulike virkemidler for å dempe og motvirke det.

Men vi kommer til å se økt ledighet, for noen bedrifter kommer til å måtte nedbemanne, si opp folk, og da er vår oppgave å skape nye virksomheter, nye bedrifter, slik at de som går ledige, går ledige så kort som mulig, og raskest mulig får seg ny jobb.

Ledigheten i Norge – det kom nye AKU-tall i dag – er i overkant av 3 pst. Det er høyere enn det vi er vant til i Norge, men vi er opptatt av å holde den nede.

Presidenten: Jan Tore Sanner – til oppfølgings-spørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [10:29:15]: Jeg er enig med representanten Sponheim i at vi trenger en ny regjering.

Erna Solberg innledet denne runden med å invitere statsministeren til å løfte blikket, se fremover. Vi er i en krisesituasjon hvor mange mennesker mister jobben, hvor bedrifter går konkurs, og det er nødvendig å få en diskusjon om hvordan vi skal komme styrket ut av krisen, hvordan vi kan sørge for at bedriftene er sterkere, mer lønnsomme, og arbeidsplassene tryggere når vi kommer ut av krisen.

I stedet for å besvare den utfordringen får vi en diskusjon om hvem som har bevilget mest penger i fortid. Det er ikke det denne debatten dreier seg om. Men det faktum at vi frem mot 2020 vil kunne disponere omtrent 500 mil-

liarder kr – det tilsvarer fem helsebudsjett – gir oss en unik mulighet til å investere i veier, jernbane, kunnskap og forskning og gi bedre rammebetingelser for bedriftene, slik at de blir mer lønnsomme.

Er statsministeren enig i det utgangspunktet at disse pengene skal brukes til å investere for fremtiden?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:30:21]: Svaret på det er ja. Når jeg sier ja, er det fordi jeg selvsagt mener at disse pengene skal investeres for fremtiden. Men jeg lover ikke skattelette. Vi kan ha et mer rettferdig skattesystem, vi kan omfordele, men generelt lavere skatt gjør at vi får mindre penger til å investere i fremtiden, enten det er skole eller veier eller forskning. Så jeg er uenig i det Høyre mener når de snakker om å investere for fremtiden, for da mener Høyre skattelette. Det er jeg ikke for. Jeg er for mer penger til vei. Det er bedre.

Jeg merker meg at Venstre og Høyre sier at de ønsker en ny regjering. Det hadde hatt større troverdighet hvis dere var enige om hvilken ny regjering dere ønsket. Jeg tror dere først kan konsentrere dere litt om det, og så kan dere heller komme med tydelige meldinger når dere har gitt svar på det spørsmålet.

Vi skal gå til valg høsten 2009 med en politikk for å investere i fremtiden. Vi har vist i fire år at vi er i stand til å gjøre det, og vi ønsker å fortsette den politikken etter valget i 2009.

Presidenten: Presidenten minner om at all tale rettes til presidenten og ikke til «dere».

Vi går til neste hovedspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:31:35]: En av de store debattene ved mange valg har vært hvordan annerledeskolene skal behandles her i vårt land. En ny regjering har ofte ført til en ny krig – stadig nye regler og endrede forutsetninger for dette skoleslaget.

I mai 2007 inngikk Kristelig Folkeparti og regjeringspartiene et forlik med litt forskjellige premisser – vi for å redde skolene og Regjeringen for å stoppe de kommersielle. Vi kom i havn, og vi ble enige. Statsministeren uttalte f.eks. at vi nå har fått et bredt flertall bak loven, slik at disse skolene får mer stabile og forutsigbare rammebetingelser. Det samme uttalte SVs statsråd. Alle de avisene som forlikspartnerne pleier å lese mest, som Nationen, Klassekampen, Vårt Land og Dagsavisen, roste jobben og understrekte at dette nå ville skape ro, og at det var bra at dette ville stå seg over tid. Men nå har en av forhandlingspartnerne brutt med premissene. SV, som også har statsråden, vil nå plutselig sette hele avtalen i spill og stoppe disse skolene.

I disse dagene mottar foreldrene svar på om deres barn får plass på en skole som har valgt en annerledes måte å drive på. Kan vi nå stole på at disse har en skole å gå på? Kan Regjeringen nå si at de vil holde den avtalen? Garanterer statsministeren at dette skal stå seg over tid, og at Regjeringen ikke vil innskrenke skoler som drives på religiøst eller pedagogisk grunnlag?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:33:22]: Ja, vi står ved avtalen. Vi kommer ikke til å oppleve i Norge at man forbyr privatskoler eller nekter skoler med alternativt livssyn eller alternativ pedagogikk å etablere seg. Det er viktig, for jeg mener det er en viktig verdi, en viktig kvalitet ved det norske samfunnet at det skal være plass til mangfold. Jeg mener mangfold dels handler om å akseptere det man liker. Jeg, f.eks., har hatt stor glede av å gå på Steinerskolen og er glad i den skolen. Men det handler jo først og fremst om å akseptere det man ikke liker, og forstå at noen kan like det man selv ikke liker.

Jeg er f.eks. tilhenger av homofilt ekteskap. Jeg mener det er viktig at homofile kan få lov til å gifte seg. Jeg mener det er flott at vi har kvinnelige prester, men jeg aksepterer fullt ut av det fins menigheter i Norge som ikke ønsker det, og de må få lov til ikke å ønske det. Det kan være sider ved både skoler og menigheter jeg ikke liker, men en del av mangfoldet er at også de skal få lov til å eksistere. Derfor mener jeg det SV har vedtatt når det gjelder å forby skoler med alternative livssyn, altså at man ikke lenger skal ha private skoler med alternativ pedagogikk, er galt. Det samme gjelder det de sier om å ta bort statsstøtte til menigheter som ikke følger likestillingsloven. Det er det ikke flertall for i Stortinget. Det kommer det ikke til å bli flertall for i Stortinget. Jeg opplever at den saken egentlig er veldig avklart.

Så er det én tilleggsdimensjon som er komplisert, og som gjør at jeg tror vi skal ha en samtale om temaet. Vi ser en debatt i Oslo nå om hvordan vi skal unngå at man bruker privatisering av skoler. Jeg er motstander av kommersielle private skoler. Der har vi sammen med Kristelig Folkeparti strammet inn loven – veldig bra. Men det er en annen dimensjon som er vanskelig, og det er: Hvordan skal vi hindre at etablering av religiøse skoler hindrer integreringsarbeid? Jeg bare varsler at det er en mer komplisert debatt som vi har i Oslo.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:35:31]: Jeg tolker det svaret som en garanti for at man står ved avtalen, og at hensikten, at den skal stå over tid, står ved lag. Jeg er glad for beroligelsen. Jeg stoler på statsministeren, men jeg tror nok han må forstå at dette har skapt en betydelig uro ute hos elever og foreldre og ikke minst hos skoleslagene selv.

Fordi statsråden er fra SV, var det et særs viktig premiss da vi godtok innstramminger i hvem som skulle få lov til å starte, at de som ble godkjent, skulle få en raus og romslig behandling. Vi har opplevd at saker har vært kronglete, at de har vært vanskelige å få igjennom ved disse skoletypene som vi skulle tillate. Kan statsministeren nå garantere at disse alternative, ikke-kommersielle skolene ikke skal bli behandlet med mistenksomhet, som om de var kommersielle, og at de nå skal gis mulighet til å være det alternativet som de gjennom lov har fått lov til å være?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:36:31]: Ja, selvsagt skal vi følge det forliket, og selvsagt skal loven praktiseres. Det handler om å gi statsstøtte til skoler med alternativt livssyn eller alternativ pedagogikk, og svaret på det er ja.

Men loven stiller også noen krav, dvs. at man ikke må undergrave eksisterende skolestruktur og den type ting. Det gjelder fortsatt, og det betyr at man må behandle hver enkelt søknad. Vi har nå en søknad fra en skole i Oslo som reiser noen spørsmål om integrering. Så jeg sier at det er noen avveininger som må foretas, men forliket står ved lag. Denne regjeringen er for montessoriskoler, steinerskoler og også skoler med alternative livssyn.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Anders Anundsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:37:25]: Dette er kanskje en konfliktfylt sak internt i Regjeringen, for så vidt jeg kan se, er det ingen representanter fra SV i salen i dag. De har kanskje ant at dette kunne komme til å bli et tema.

Det SV-landsmøtet egentlig gjør, er jo å kritisere sin egen statsråd for å ha en for snill privatskolepolitikk. I dag går ca. 2,3 pst. av elevene i private skoler – og Stoltenberg selv er jo et eksempel på at det kan gi ganske ålreite resultater.

Fremskrittspartiet er opptatt av at det skal være mangfold også innenfor skolesektoren.

Så hører vi at statsministeren er uenig, og at Arbeiderpartiet er uenig i SV-landsmøtets vedtak. Men likevel har kunnskapsstatsråden slipt knivene, og det er han som fronter saken i media, og det fremstår til tider på en måte som om han uttaler seg på vegne av Regjeringen.

Synes statsministeren det er et problem at vi har en kunnskapsminister som kritiserer Regjeringens kunnskapspolitikk?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:38:22]: Først vil jeg takke for at representanten mener at det kan gå bra med elever fra Steinerskolen.

Så vil jeg si at alle som følger mediebildet, tror jeg oppfattet at på SVs landsmøte ble det fattet et vedtak som SVs ledelse, inklusiv kunnskapsministeren, var imot og stemte imot. Det vedtaket er jo ikke et vedtak på vegne av Regjeringen. Det er et vedtak på vegne av et flertall på SVs landsmøte, som Regjeringen er uenig i. Regjeringen har en annen politikk og har inngått et forlik her i Stortinget som baserer seg på en annen politikk, men som ledelsen i SV var imot, stemte imot og har gitt uttrykk for det. Det er derfor jeg med så stor trygghet kan si at når et massivt flertall her i Stortinget er uenig i den politikken, og Regjeringen er uenig i den politikken, må det ikke være noen misforståelser. SVs landsmøte har ikke vedtatt det som er Regjeringens politikk, og Regjeringens politikk ligger fast. Vi står ved forliket med Kristelig Folkeparti om privatskoler.

Presidenten: Ine Marie Eriksen Søreide – til oppfølgingsspørsmål.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:39:28]: Det meste av det som ble vedtatt på SVs landsmøte, strider jo mot Regjeringas politikk. Jeg registrer at Arbeiderpartiet allerede har vært ute og avlyst vedtak både i forhold til friskoler og

i forhold til å trekke norske soldater ut av Afghanistan, og for noen minutter siden avlyste statsministeren også løftet om å trekke statsstøtten tilbake fra trossamfunn som ikke gjør som SV sier. Vi vet jo at den regjeringa Stoltenberg er en del av – i over tre og et halvt år – har ført en politikk som likevel har gjort det nærmest umulig å starte og drive friskoler i dette landet.

Spørsmålet er: Er det andre ting i SVs program som statsministeren vil avlyse her og nå, eller betyr det at alt annet i SVs program er forhandlingsbart i en høyst eventuell ny Soria Moria-diskusjon?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:17]: Utgangspunktet er jo at det nå er landsmøtetid, og at alle landsmøter vedtar det de selv kaller partienes blankpussede profil. Det må vi ha respekt for. Det tror jeg også de borgerlige opposisjonspartiene kommer til å gjøre. Så må man presentere alternativer basert på det.

Det jeg mener de tre regjeringspartiene har vist, er at selv om det er tre ulike partier og tre ulike programmer – det er derfor vi er forskjellige partier – er vi i stand til å samarbeide. Og vi er i stand til å finne fram til løsninger på de mest grunnleggende uenighetssakene vi har hatt, knyttet til f.eks. EU, NATO og EØS, men også bruk av oljepenger og den type ting. Det har vi lagt i bunnen, og det er vi enige om. Det var vi i 2005, og det er vi også i 2009. Men så skal vi selvsagt møtes, når vi vinner valget, og forhandle fram en ny regjeringsplattform. Forskjellen mellom oss og opposisjonen er at vi er enige om hva slags regjering vi vil ha, og hvilke partier som skal sitte i regjering. Opposisjonen er ennå ikke enige om det engang.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:41:27]: Jeg vil anbefale statsministeren, som også er stortingsrepresentant for Oslo, å ta et besøk i Oslo-skolen. Der vil statsministeren møte et skolesystem med 40 pst. språklige minoriteter – og som takler det meste bra. Så før man begynner å generalisere om at det eventuelt er en fare for integrering, bør man heller være opptatt av det som er bra. Hvis statsministeren skal passe på noe, er det sine nærmeste medarbeidere som snakker upresist og uryddig om religiøse begrep og andre begrep. Det er bare nødvendig å si at stortingsrepresentant Stoltenberg, som er statsminister, og som sammen med meg representerer denne byen, må ha innsikt i byen og være glad i den.

Så til spørsmålet. Hvordan føler statsministeren det er å ha en regjeringsalliert – og statsministeren har nå kommentert og avlyst landsmøtevedtak – som, ifølge Aftenposten etter landsmøtet deres, har vist fram intoleransens stygge ansikt?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:42:19]: Jeg – og også alle partier på Stortinget, med unntak av SV – er uenig i SVs landsmøtevedtak. Det er jeg fordi jeg mener det er en gal måte å organisere et samfunn på ikke å tillate

mangfold innenfor religiøse menigheter, og ikke å tillate også å bruke livssynskoler og skoler med alternativ pedagogikk for å gi et mangfoldig samfunn. Det har jo flertallet på Stortinget ment i alle år. Arbeiderpartiet har ment det i alle år. Vi har jo hatt steinerskoler, montessoriskoler og kristne skoler også da Arbeiderpartiet hadde rent flertall. Så dette er ikke noe vi har funnet på i det siste, det er noe vi har ment i mange år. Så det mangfoldet ønsker jeg. Den toleransen ønsker jeg. Så har flertallet på SVs landsmøte en annen vurdering av hvor de grensene og den balansen går. Det er vi uenige om, men jeg er trygg på at det ikke blir Norges eller Regjeringens politikk.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgings-spørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:43:21]: Denne våren har vi opplevd at Regjeringen har snublet inn i debatten om ytringsfriheten. De vil i utgangspunktet straffe religionskritikk. Om religionsfriheten: De ville i utgangspunktet straffe meninger de ikke liker, økonomisk. Om organisasjonsfriheten: De vil ta skattefradraget fra organisasjoner med meninger de ikke liker – og nå foreldreretten.

Jeg minner statsministeren om at dette spørsmålet dreier seg om menneskerettighetene. Det dreier seg ikke om at statsministeren liker Steinerskolen og Dagfinn Høybråten liker KG. Det dreier seg heller ikke om det er hensiktsmessig ut fra norsk integreringspolitikk å følge disse menneskerettighetene.

Statsministeren bør bekrefte her i Stortinget at han forstår at Norge har forpliktelser i forhold til foreldrerett og friskoler som vi ikke uten videre kan skalte og valte med, verken i landsmøtevedtak eller i litt løsaktige kommentarer om at man kanskje skal følge dette prinsippet i noen saker man har til behandling.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:44:26]: Selvsagt skal Norge følge de internasjonale konvensjoner vi har sluttet oss til – menneskerettighetene. Det er helt åpenbart. Men noen ganger støter det mot nasjonale vedtak, det vet jo Kristelig Folkeparti veldig godt. Vi er altså dømt i Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg for brudd på menneskerettighetene med det KRL-faget et stort flertall her på Stortinget vedtok. Så det er jo ikke en fremmed problemstilling for stortingsflertallet at man kan gjøre vedtak som viser seg å være i strid med internasjonale konvensjoner. Vi er dømt tidligere for et vedtak som de fleste partiene på Stortinget stemte for.

Ellers har vi altså ikke ønsket å begrense ytringsfriheten – tvert imot. Denne regjeringen foreslo å fjerne blasfemiparagrafen, mens den forrige regjeringen ønsket å videreføre blasfemiparagrafen. Det er ingen tvil om at vi respekterer de konvensjoner vi har underskrevet. Vi praktiserer dem. Det er også en av grunnene til at jeg er motstander av det vedtaket SVs landsmøte har gjort.

Presidenten: Stortinget går videre til neste hovedspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:45:37]: Som statsministeren sier, er vi inne i landsmøtesesongen, og det er nok starten på en lang valgkamp. Jeg tror allerede vi merker et taktskifte i norsk politikk – naturlig nok. Det er det demokrati handler om.

Statsministeren har ikke minst da han ble statsminister for dette rød-grønne flertallet, og mange ganger senere, lagt vekt på at et regjeringsskifte ikke gir revolt, men små skritt i en annen retning, som over tid kan gi betydelig avstand. Jeg er enig i det. Derfor mener jeg at vi trenger et annet flertall i Norge. På ett punkt går det i en retning som jeg må si, når man summerer opp – det har gått tre og et halvt år, man ser det i små skritt, kanskje av og til tilforlatelige – begynner å bli noe som vi i Venstre er skremt over. Regjeringen går i en retning som jeg vil karakterisere som ensretting, mistenkeliggjøring av andre mennesker og minoriteter, og intoleranse. Jeg mener vi må gå i en retning mot mangfold, tillit til at folk kan få til noe, uten at de må passes på i alle sammenhenger, og toleranse. Jeg skal komme med noen eksempler.

Den siste tid har vi hørt et tiltagende angrep på kontantstøtte, som det kan sies mye om. Men poenget er at det er stadig færre mennesker som gjør bruk av den. Den store majoritet går det løpet som sikkert Jens Stoltenberg og jeg har gått, og ønsker at man skal gå, nemlig med barnehage og til familieinntekter. Men de fleste av oss er glad for at mennesker har en slik ventil til å leve andre liv. Det går Regjeringen løs på. Et annet eksempel er respekten, som vi har vært innom i denne spørretimen, respekten for de små slitere i næringslivet, som blir møtt med mistenkeliggjøring. Det er manglende respekt for og angrep på frivillige organisasjoners uavhengighet. Jeg skal ikke snakke om det ideologiske gufset fra SVs landsmøte, for de står i skammekroken i dag, har jeg forstått, og er ikke inne i parlamentets sal. Det er ikke minst den litt hjelpeløse, sleivete regjeringen i spørsmålet om grunnleggende rettigheter og prinsipper. Valgkampen har begynt. For meg er det maktpåliggende at dagens flertall forsvinner. Jeg vil ikke ha mer ensretting av dette landet.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:47:40]: Jeg har i denne salen vært veldig tydelig på at jeg ønsker et mangfoldig samfunn. Det har jeg vært gjennom flere spørretimer, også knyttet til noen av de spørsmålene som nå reises. Det er f.eks. ikke riktig at denne regjeringen har angrepet frivillige organisasjoner. For det første har vi økt støtten betydelig. For det andre har vi overprøvd et vedtak i Fordelingsutvalget når det gjelder støtten til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner, der Fordelingsutvalget – basert på retningslinjer som man startet arbeidet med i et utvalg som var bredt sammensatt, og som Bondevik II-regjeringen nedsatte – hadde stilt krav om at det måtte være ikke-diskriminering når det gjaldt tillitsvalgte og organisasjonene. Så fulgte Fordelingsutvalget de retningslinjene, og så overprøvd vi i Regjeringen det fordi vi mente at det var å undergrave frivillige organisasjoners uavhengighet i forhold til håndteringen av homofile. Det er et eksempel på at denne regjeringen står ved mangfold, og at denne regjeringen forsvarer organisasjoners rett til å være anner-

ledes, ved at vi overprøvde Fordelingsutvalgets beslutning om å trekke tilbake pengestøtte til Frelsesarmeen, som jeg tror var det eksemplet.

Så har vi foreslått å fjerne blasfemiparagrafen. Det er litt underlig å høre dette fra en som satt i en regjering som argumenterte for å beholde den. Da den regjeringen behandlet Ytringsfrihetskommisjonens innstilling og la fram stortingsmelding om den, argumenterte den prinsipielt for å beholde blasfemiparagrafen. Vi har argumentert prinsipielt sett for å fjerne den og foreslått å fjerne den.

Når det gjelder kontantstøtte, har denne regjeringen sagt i Soria Moria-erklæringen at vi ikke vil avvikle den før vi har full barnehagedekning, og så får partiene gjøre sine programvedtak. Så skal vi gjøre det klart før valget til høsten hva som blir de ulike partienes holdning til kontantstøtte.

Lars Sponheim (V) [10:49:25]: La meg først si at det er stor forskjell på å la en sovende paragraf få fortsette å sove og å lage en nyaktivert paragraf, der Regjeringen heldigvis har kommet på bedre tanker etter at veien dit ikke hadde sett helt pen ut i mediene.

Jeg forstår at statsministeren gjør hva han kan for å dekke over alle disse sider som er de små skritt som jeg mener helt åpenbart kan dokumenteres. Listen min er lang, og statsministeren skal få den servert i valgkampen. Det skal jeg love. Jeg forstår godt at han prøver å dekke over det – på samme måte som en dyktig finansminister, som også er SV-leder, prøver å kaste skygge over alt det ideologiske slagget som hun leder. Jeg vil tørre å sette fram påstanden om at de tre regjeringspartiene som Stoltenberg leder, på en måte tar det verste ut av hverandre. Det er en sosialdemokratisk mal for hvordan vi alle skal leve våre liv, som han og hans parti ønsker å tre nedover oss. Vi har et umodent, prematurt SV som nok en gang er avslørt med sitt ideologiske slag – det er det i og for seg et selvstendig mål for valgkampen å bli kvitt – og et ikke-ideologisk senterparti som synes å være med på det meste bare de får noen kroner til bøndene (presidenten klubber). Flertallet må bort, president.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:50:35]: Det er åpenbart at det er valgkampen som har startet. Jeg synes det er en opprømsing her av ting jeg mener ikke er riktig. For det er ikke riktig at vi er mot et mangfoldig samfunn – tvert imot. På veldig mange områder har jeg vist at vi har lagt til rette for mer mangfold, mer verdiskaping, og jeg ønsker å fortsette en politikk for det.

For det andre er det slik at det ikke holder bare å være imot en regjering. Man må også være for noe alternativt. Det er en utfordring til opposisjonen at man må klargjøre hva som er alternativet.

For det tredje: Sosialdemokratiet handler om mangfold. Sosialdemokratiet handler om at vi tror at fellesskapet bidrar til å lage et mangfoldig samfunn. Vi tror at har man det gode, sterke fellesskapet i bunnen, kan man få mangfoldige samfunn og skapende mennesker. Jeg mener at den norske, den nordiske samfunnsmodellen viser at det er få

samfunn som har så sterke fellesskap, med gode, offentlige velferdsordninger, en god, offentlig fellesskole og offentlige pensjonsordninger, og at det har skapt mangfoldighet i samfunnet. Trygge mennesker våger, trygge mennesker satser. Derfor tror jeg fellesskapet lager mangfold.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Ulf Leirstein.

Ulf Leirstein (FrP) [10:52:05]: Den store forskjellen på dagens regjering og opposisjonen er jo troen på at enkeltmennesket skal kunne bestemme noe selv, over sitt eget liv, og i større grad enn det som gjøres i dag. Et stikkord er valgfrihet. På omtrent ingen områder har Regjeringen valgt å legge til rette for økt valgfrihet. Tvert imot. Tvert imot, man snakker om fellesskapet og presenterer standardløsninger som folk flest skal forholde seg til, fordi Regjeringen tror og vet at det er det beste for dem.

På den andre siden har vi en viktig del av dette, som er frivilligheten. Mange mennesker i Norge engasjerer seg i frivilligheten. I går avgav finanskomiteen en innstilling om et forslag fra Kristelig Folkeparti, hvor samtlige borgerlige partier sluttet opp om forslag for å komme frivilligheten i møte, bl.a. når det gjaldt moms og en rekke andre ordninger, nettopp for å ivareta den delen av Frivillighets-Norge. Regjeringen har totalt avvist disse forslagene.

Hvorfor er det slik at den regjeringen som sitter i dag, vet bedre enn folk flest og derfor ikke tilrettelegger for valgfrihet? Hvorfor kommer man ikke Frivillighets-Norge i møte?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:53:10]: For det første mener jeg at det å ha et godt velferdssamfunn, sterke fellesskapsløsninger, gir mer valgfrihet.

Det viktigste av alt er friheten til å velge – om man ønsker å ha en jobb eller ikke, være i arbeid eller ikke. Arbeidsløshet begrenser folks valgfrihet, fordi man ikke kan velge å leve det livet man ønsker, å gå til den jobben man ønsker å gå til. Når vi satser massivt på å trygge arbeidsplasser, er det, grunnleggende sett, å sikre en av de viktigste valgfrihetene, nemlig friheten til å gå på jobb, ta et arbeid, hvis man ønsker det. Tilsvarende: Det viktigste vi gjør for å styrke barnefamiliens valgfrihet, er muligheten til å få en barnehageplass, slik at man kan velge det, hvis man ønsker å ha det. Slik er det på veldig mange andre velferdsområder.

I tillegg er det slik at vi gjerne også åpner for frihet til å velge mellom ulike offentlige tjenestetilbud. Det var Arbeiderpartiet i Oslo som innførte fritt sykehjemvalg. Det var Arbeiderpartiet som i sin tid innførte fritt sykehusvalg, og det er mange andre eksempler på det. Det viktigste er at tjenestene er der. Det er det som sikrer valgfrihet.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:54:20]: I all den velmentheten om å løse problemer for folk, som norsk venstreside har, velger de systematisk å angripe det at folk kan velge andre ting enn det venstresiden ønsker at folk skal velge. Det er

symptomatisk for mange av de ideologiske debattene vi har, at norsk venstreside har en dyp mistillit til at folk kan gjøre valg på egne vegne. Det gjelder kontantstøtten. Det gjelder skole. Ja, det kommer også til å gjelde barnehager etter hvert, fordi Regjeringen har fremmet et forslag som kommer til å skvise private barnehager i fremtiden.

Men på noen områder viser det seg også at denne prosessen bidrar til at velferden blir dårligere i Norge. Den bidrar for øyeblikket til at det er flere som står i helsekø. Innen rammen av å si at man skal ha et bedre offentlig system, får man altså flere mennesker i helsekø og et mer klassedelt helsesystem, hvor de som har råd, kan kjøpe seg ut av køen.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:55:25]: Jeg mener at det viktigste bidraget til menneskers frihet i dette landet og gjennom det forrige århundret har vært oppbyggingen av det norske velferdssamfunnet. Den norske modellen har gitt utrolig mange mennesker frihet, og det er en veldig grunnleggende forståelse at man har frihet til å unngå å oppleve arbeidsløshet, frihet til å få omsorg for barna sine og frihet til å gå på skole. Det er veldig viktige friheter som har blitt utviklet gjennom velferdssamfunnet.

Så er det ikke riktig at det har blitt lengre helsekø fordi man har avvirket private sykehusstilbud. Det er riktig at det har vært noe nedgang i bruk av private sykehus, men oppgangen når det gjelder offentlige sykehussenger og sykehusaktivitet, har vært større. Samlet sett får flere behandling nå enn i 2005. Det er flere mennesker som får behandling i sykehus. Summen av offentlig og privat har økt tilbudet.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgings-spørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:56:31]: Det som denne runden viser, er at statsministeren henfaller til festtaler og besvergelses når han blir utfordret på grunnleggende spørsmål om folks valgfrihet i dette landet. Jeg tror jeg vil minne statsministeren om at han i valgkampen før denne stortingsperioden gikk til frontalangrep på folks frihet til å velge omsorgsform for egne barn, under følgende punch line: Vi kan ikke premiere dem vi mener har valgt feil. Jeg synes det svarer på hele det spørsmålet som ble stilt av representanten Sponheim. Vi kjenner lusa på gangen, uansett festtaler.

Det som skinner igjennom i denne regjeringens politikk, er at man vil innsnevre valgfriheten, fordi man vet bedre enn folk flest hvordan folk skal innrette sine liv. Vi ser det også når det gjelder de frivillige organisasjonene, som Regjeringen har lovt momsfrigjøring. Men man følger det ikke opp i praksis, og stemmer det ned i Stortinget i disse dager.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:57:36]: La meg bare dementere det sitatet, for det har forfulgt meg i mange, mange år at jeg har sagt at man ikke skal premiere dem som har valgt feil.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:57:43]: Det har statsministeren sagt.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:57:44]: For det første mener jeg at jeg aldri har sagt det. Men hvis jeg har sagt det, mener jeg det ikke, da er det feil sagt. Det er slike sitater som bare lever sitt eget liv. Ikke vet jeg helt hvor det dukket opp, men jeg kan ta sterkt avstand fra noe jeg aldri har sagt, og har jeg sagt det, tar jeg fortsatt avstand fra det. Så det er helt feil.

Men når det er sagt, vil jeg si at hele diskusjonen om kontantstøtte har vært en annen diskusjon, nemlig en diskusjon om hvordan man skal gi støtte til barnefamilier. Jeg er sterk tilhenger av støtte til barnefamilier, både i form av tjenester og barnehager og i form av kontanter. Men jeg har ment at det var feil innretning å gi støtten bare på det vilkår at man ikke har barn i barnehage. Vi har mange andre overføringsordninger for barnefamilier, som ikke stiller som vilkår at man ikke benytter seg av et offentlig tilbud. Det mener jeg fortsatt er en prinsipielt viktig side ved kontantstøtten.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:58:46]: På 50-årsdagen fikk statsministeren mange velfortjente godord. Men han fikk også kommentaren om at han kanskje ikke var den store ideologen. Det er dette spørsmålet som kommer opp i dag, når man kommer til alle detaljene, for det ligger faktisk ideologi også i detaljene.

Statsministeren sier at støtten til frivillige organisasjoner er økt. Ja, den er økt. Men det gjøres på den måten at man hindrer de frie inntektene, at man hindrer de objektive støtteordningene, og man går heller inn og støtter akkurat det man liker. Man får en dom mot seg for brudd på menneskerettighetene, for brudd på ytringsfriheten, og man går inn og møter det med innskjerping av ytringsfriheten når det gjelder redaktørplakaten. Og når man gjør en stor rocade av museer i denne byen, gjør man det ved ikke å ønske debatt, og man gjør det ved ikke å ønske å høre nasjonalforsamlingen. Hvorfor er ulikhet og ulike meninger så utrolig plagsomt for denne regjeringa?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:59:47]: Først: Det er et paradoks slik jeg opplever det at vi nå kritiseres for at vi ikke aksepterer ulike meninger, mens jeg normalt står her og blir kritisert for at vi har for mange ulike meninger. Begge deler kan umulig være sant samtidig.

Men når det er sagt, vil jeg si at jeg er for debatt, og jeg er for diskusjon. Jeg er også opptatt av ideologiske spørsmål. Jeg er glad for alle de godordene opposisjonen gav meg på min 50-årsdag. Jeg synes ordene var mer velformulerte 16. mars enn det de er i dag, men det er sånn det er!

Så vil jeg bare understreke at vi har gitt økt støtte til frivillige organisasjoner. Vi er åpne for å se på hvordan vi når det gjelder moms, også kan kompensere det på en eller annen måte. De frivillige organisasjoner sier selv at det er

omtrent 1 milliard kr. Vi har sagt at vi er villige til å øke støtten med det beløpet. Det vi nå diskuterer, er hvordan vi skal gi økt støtte til frivillige organisasjoner.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [11:00:58]: Politikrisen eskalerer. Det vil vi senere i dag få se toppen av når vi får en demonstrasjon utenfor Stortinget. Polititjenestemenn fra alle landsdeler har reist til Oslo for å dokumentere og fortelle hvor problematisk det er innenfor norsk politi. Det står i sterk kontrast til det som statsministeren uttalte 22. mars, da statsministeren nærmest sa at det er full kontroll innenfor politiet, men da gjennom å vise til hva Regjeringen faktisk har gjort.

Jeg hadde håpet at statsministeren i dag kunne se litt framover i stedet for å vise til det som Regjeringen har gjort. Situasjonen er i hvert fall sånn at i 2008 henla politiet 2 500 saker med kjent gjerningsmann, som skulle ha resultert i fengsel. Det ble henlagt nesten 2 000 forseelser der gjerningsmannen var kjent, som skulle ha resultert i bøtelegging eller andre sanksjoner. Statistikken fra politiet viser også nå at man har store utfordringer i forhold til folk at nærmest har gitt opp å anmelde saker. Avisene er i dag også fulle av saker om raid, ran, osv. i Norge.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Når politiet i dag viser sin oppgittethet i form av en demonstrasjon foran Stortinget, er det kanskje på tide nå at Regjeringen tar tak i dette og får en dialog med politiet i stedet for å øke konfliktnivået?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:03:02]: Jeg er når som helst beredt til å se framover, som representanten Sandberg sier, når det gjelder behovet for å satse på å bekjempe kriminalitet. Vi er opptatt av både å bekjempe kriminalitetens vesen, kriminaliteten i seg selv, ved politi og fengselsvesen, og å bekjempe kriminalitetens årsaker.

Kriminalitet er veldig alvorlig. Det er et veldig alvorlig samfunnsprobleme. Det rammer mange. Det rammer ofrene, men det rammer også alle dem som føler utrygghet. Og de som opplever å bli ranet, de som opplever et innbrudd, føler det som en veldig sterk krenkelse – langt utover det materielle tapet som ranet, innbruddet eller hva det måtte være, påfører dem. Så kriminalitet er et veldig alvorlig samfunnsprobleme. Derfor skal det mobiliseres. Derfor mobiliseres det også mot kriminaliteten.

Når det gjelder politiet, er politiet betydelig styrket gjennom de siste årene, og vi ønsker å fortsette å styrke politiet. Bare i år øker vi innsatsen i politiet betydelig, med over 700 nye årsverk – dels ved at vi bevilger mer penger, og dels ved at vi får 450 nye sivilt ansatte i politiet, som gjør at polititjenestemenn kan drive med politifaglig arbeid. Det er en historisk satsing på politiet, som også følges opp ved at vi nå nesten har doblet inntaket til Politihøgskolen sammenlignet med det nivået som var da vi hadde den fremskrittspartistøttede Bondevik II-regjeringen. Da satset man vesentlig mindre på politiet enn det vi gjør nå.

Vi er opptatt av å bedre etterforskningsmetodene. Der-

for er vi nå midt inne i en vesentlig større satsing på DNA-registeret og tar DNA-prøver, som øker oppklaringsprosenten. Vi er også opptatt av at de som har gjort noe galt, får sin straff, og at straffen blir gjennomført. Da vi overtok etter den fremskrittspartistøttede Bondevik II-regjeringen, var soningskøen på rundt 3 000. Den er kraftig redusert, til rundt 400, og vi skal fortsette å satse også i framtiden på å redusere den.

Per Sandberg (FrP) [11:05:06]: Jeg registrerer at selv om statsministeren har blitt 50 år, er han fortsatt på et nivå der han skylder på alle andre uten å ta eget ansvar. Jeg registrerer at statsministeren svarer akkurat det samme i dag som har gjort gjennom seks måneder, at man har gjort nok.

Nå er situasjonen den at saksbehandlingstiden går opp, oppklaringsprosenten går ned. Politiet har faktisk tilbudt seg å øke arbeidsuken sin med to og en halv time, noe som tilsvarer 500 årsverk. Dette koster kun 300 mill. kr. Det avviser Regjeringen, forstår jeg. Det er ikke aktuelt, fordi man mener at man har gjort nok. Det synes jeg er litt merkelig, for hvis man virkelig hadde gjort nok og de tiltakene som statsministeren viser til, hadde vært tilfredsstillende, forstår ikke jeg hvorfor hundrevis av polititjenestemenn og -kvinner reiser til Oslo for å fortelle Stortinget og Regjeringen at det er en krise innenfor politiet. Mener virkelig statsministeren at disse polititjenestemenn og -kvinner tar feil?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:06:13]: Det ville være en fordel for debatten om representanten Sandberg refererte meg presist. Jeg har ikke sagt at vi har gjort nok. Jeg har sagt at vi har gjort vesentlig mer enn den forrige regjeringen, som Fremskrittspartiet støttet. Jeg er litt lei av å høre at Fremskrittspartiet sier at vi gjør så lite. Vi gjør mer enn det de sørget for da de støttet den forrige regjeringen.

Så viste jeg til hva vi har gjort, og jeg sa at vi skal gjøre mer av det. Vi skal fortsette å styrke politiet, for det er fortsatt mye ugjort. Vi skal fortsette å bedre etterforskningsmetodene, bl.a. gjennom innføring av mer DNA-registrering, og vi skal fortsette å bygge ned soningskøene, for det er viktig at de som har gjort noe galt, soner sin straff.

Når det gjelder arbeids- og lønnsvilkår, har vi en veldig god tradisjon i dette landet for at vi ikke driver med lønnsforhandlinger verken i Stortinget eller i den alminnelige politiske debatt. Det hører hjemme i tariffforhandlinger, i lønnsforhandlinger, og politiets arbeidstid er en del av de sakene som tas opp i forhandlinger.

Presidenten: Som følge av tiden blir det kun ett oppfølgingsspørsmål – Elisabeth Aspaker.

Elisabeth Aspaker (H) [11:07:24]: Når tusenvis av politifolk i dag samles i Oslo, er det ikke for å hylle Regjeringen. Man kan jo bare spekulere i hva slags baluba Arbeiderpartiet ville laget hvis det var Høyre som i regjering hadde overkjørt politiets fagforeninger, brutt spillereglene i arbeidslivet og fastsatt ny arbeidstidsavtale gjennom

diktat. Skjønner statsministeren at politiet er opprørt over den rød-grønne regjeringens angrep på faglige rettigheter? Og skjønner statsministeren at politiet føler seg sviktet av en justisminister som har holdt politiet med snakk, og ikke fulgt opp det lovte budsjettløftet i 2008 – det året som skulle bli politiets år?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:08:07]: Vi har ikke drevet med det representanten Aspaker sier, nemlig snakk. Vi har gjennomført ting. Jeg kan godt gjenta listen. Jeg har inntrykk av at – hva skal jeg si – tålmodigheten er satt litt på prøve med hensyn til å høre på nytt alt det fantastiske denne regjeringen har gjort. Men det er altså slik at vi har satset betydelig mer på politi, tilført mange flere stillinger, nesten doblet opptaket på Politihøgskolen og bare i år sørget for rundt 700 nye stillinger i politiet. Det er konkret handling for å styrke politiet, og det er veldig viktig.

Når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår, mener jeg det hører hjemme i forhandlinger. Når det gjelder forskriftene vi fastsetter, gjør vi det fordi politiet er i en spesiell stilling, og så sier vi at kompensasjon for det skal det forhandles om.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Inge Lønning (H) [11:09:10]: Statsministeren har sikkert registrert at helseministeren har trukket i gang en ganske omfattende debatt om norsk rusomsorg. Under det forløpet uttalte lederen for Statens helsetilsyn i nyhetene at hver dag skjer det et ukjent antall lovbrudd på dette området ved at pasienter som har lovfestet rett til å motta behandling for å bli rusfrie, blir nektet slik behandling.

Jeg skrev på vegne av Høyres stortingsgruppe et brev til helseministeren i midten av februar og bad om at helseministeren ville gi Stortinget en redegjørelse som gjør at Stortinget kan få mulighet til å delta i debatten. Statsministeren sa jo at han er tilhenger av debatt. Jeg går ut fra at det betyr at han også er tilhenger av debatt i Stortinget. Helseministeren svarte etter tre uker at han ikke ønsker å gi Stortinget noen redegjørelse, bl.a. med henvisning til at han har nedsatt et utvalg – det kjenner sikkert også statsministeren til.

Helseministeren har samtidig besvart alle spørsmål det siste året med å henvise til at svaret på de økende helsekøene, de økende ventetidene, det dramatiske antallet korridorpatienter – kort sagt alle problemer – skal Stortinget få presentert i form av en reform i april. Nå kom det for to uker siden en melding om at Stortinget ikke kommer til å motta noe som helst i april. Derimot skal Stortinget få tilsendt en stortingsmelding – av alle ting – i juni, dvs. akkurat i det øyeblikk Stortinget går fra hverandre etter at fireårsperioden er slutt. Det er det underligste tidspunkt jeg tror noen regjering har avlevert en stortingsmelding på til Stortinget. Betyr dette at Regjeringen anser (presidenten avbryter) ...

Statsminister Jens Stoltenberg [11:11:17]: Regjeringen har gjort mye både på rusområdet og på helseområdet

i den fireårsperioden vi har sittet. Vi har styrket innsatsen, vi har gjennomført opptrappingsplanen for psykiatri, vi har trappet opp innenfor rus, og vi har gjennomført store og krevende strukturendringer, f.eks. en sammenslåing av Helse Sør-Øst. Det har vi gjort. Det er lagt fram for Stortinget, det er debattert i Stortinget, og det har vært en del av det arbeidet som er gjennomført.

Så nærmer vi oss slutten på en stortingsperiode. Da kan en regjering tenke at nei, nå går vi liksom inn for landing; nå er det ikke noe mer å legge fram og noe mer å gjøre. Men slik tenker ikke denne regjeringen. Denne regjeringen har mye ugjort, selv om vi har lagt bak oss den første fireårsperioden. Derfor har vi som ambisjon å legge fram ting som peker innover i neste periode, utover denne perioden. Det betyr at vi mener at det er meningsfylt å legge fram en stortingsmelding om hva vi mener om den nye store helsereformen, samhandlingsreformen, som vi har tenkt å gjennomføre utover i årene som kommer. Det kommer helt sikkert til å ta tid, det kommer til å være mange utfordringer, men vi mener at det er viktig at Regjeringen klargjør sin holdning. Så kan velgerne ta stilling til det, sammen med mange andre saker, i valg. Da har Regjeringen et klart standpunkt, en klar holdning, og så har vi vist at vi også har ambisjoner for neste stortingsperiode. Derfor legger vi fram den stortingsmeldingen.

Inge Lønning (H) [11:12:38]: Jeg oppfatter at statsministeren nå slapp katten ut av sekken, nemlig at denne stortingsmeldingen er ment til bruk i valgkampen, og man har omhyggelig valgt å time det slik at Stortinget skal være avskåret fra muligheten til i det hele tatt å komme i inngrep med den. Slik tolker jeg også helseministerens avslag på anmodningen om å gi Stortinget en mulighet til å komme i inngrep med det Regjeringen holder på med når det gjelder rusomsorgen i dette land.

Det spørsmålet jeg egentlig stiller statsministeren, er: Hvordan skal man tolke linjene i dette, nemlig at man omhyggelig forsøker å unngå at Stortinget skal komme i inngrep med det Regjeringen holder på med? Skal man tolke det slik at dette bare er et uttrykk for at denne regjering, fordi den har flertall bak seg i Stortinget, anser Stortinget som en overflødig del av det norske statsstyret? Eller er dette en aktiv linje for å hindre Stortinget i å komme i inngrep med det Regjeringen holder på med?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:13:45]: Regjeringen mener at Stortinget er en viktig del av det norske statsstyret. Regjeringen mener at Stortinget er en helt avgjørende del av vårt demokrati, og vi er opptatt av at Stortinget skal fylle de oppgaver og gjøre de ting som Stortinget er forutsatt å gjøre. Det betyr f.eks. å vedta lover, det betyr f.eks. å vedta bevilgninger. Derfor er det jo slik at på alle de ulike områdene – på rus, på sykehus, på psykiatri – er det lagt fram mange dokumenter, dels egne dokumenter og dels budsjett-dokumenter, som har gitt Stortinget rikelig anledning til å debattere, diskutere og justere det som er lagt fram. Men så varsler vi at vi også ønsker å gjøre det i neste stortingsperiode, med nye tiltak, og så legger vi fram en stortingsmelding om samhandlingsreformen, for

å klargjøre hva som er Regjeringens visjoner og ideer med den reformen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:14:49]: Jeg er helt enig i det statsministeren sa i sitt første svar til representanten Lønning, at Regjeringen har svært mye ugjort, og da særlig innenfor helseområdet.

Den store problemstillingen er at det også på dette feltet rår en beslutningsvegring som mangler sidestykke. Hver eneste gang man i Stortinget tar opp problemstillinger knyttet til at det nærmer seg 290 000 i helsekø, og at man faktisk ikke leverer innenfor rehabiliteringsfeltet, kommer helseministeren på banen og sier at nå har vi nedsatt et utvalg og skal komme med en samhandlingsmelding i juni, og da skal vi få svaret på det. Når det nå står 4 000 mennesker i kø og venter på plass innenfor rusomsorgen for å prøve å bli rusfri, svarer helseministeren med å nedsette et utvalg. Det vil si at det kommer til å gå enda et år før vi får noe svar på hvordan disse personene skal få hjelp.

I tillegg har statsministeren selv sagt at det skal komme 10 000 nye hender i eldreomsorgen, og Kommunenes Sentralforbund sier det foreløpig er under 5 000.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:15:56]: Først: Når det gjelder nye årsverk, har vi lovet 10 000 flere årsverk i pleie og omsorg. Det er det som står i dokumentene, det er det som står i Soria Moria-erklæringen, og det er det som står i alle dokumenter vi har utgitt om denne saken. Så kan det hende at jeg i noen debatter har brukt begrepet eldreomsorg. Men alle som ser hva vi har skrevet, og hva jeg har skrevet, vet at vi snakker om pleie og omsorg. Det er det ene.

Det andre er rus. Det er heldigvis slik at helseministeren har gjort mye mer enn å nedsette et utvalg. Han har økt innsatsen betydelig i flere budsjetter når det gjelder rusomsorg. Senest da han nedsatte utvalget og offentliggjorde at vi skulle ha en egen gjennomgang – med utmerkede medlemmer, også fra Stortinget – sa han at vi skulle bevilge 60 mill. kr til Kirkens Bymisjon for å styrke lavterskeltilbudet til rusmisbrukere. Igjen er det en kombinasjon av å gjennomføre konkrete ting – styrke omsorgen og øke behandlingstilbudet – og å se at vi her trenger en mer grunnleggende debatt om hvorvidt innretningen er riktig.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen over, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 3 og 4, fra henholdsvis representantene Borghild Tenden og Per Roar Bredvold til samferdselsministeren, blir besvart av olje- og energiministeren på vegne av samferdselsministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 5 og 6, fra henholdsvis representantene Torbjørn Andersen og Gunnar Gundersen til samferdselsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 9, fra representanten Arne Sortevik til fornyings- og administrasjonsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 11, fra representanten Dagrun Eriksen til kunnskapsministeren, er overført til arbeids- og inkluderingsministeren som rette vedkommende.

Presidenten: Vi går til spørsmål 1, som vanlig fra representanten Svein Flåtten til finansministeren.

Spørsmål 1

Svein Flåtten (H) [11:17:40]: Mitt spørsmål til finansministeren er slik:

«Kostnader til juridisk bistand for å sikre skattepliktig inntekt er fradragsberettiget i tillegg til minstefradrag bare når kostnadene ikke anses pådratt i tilknytning til å sikre lønnsinntekter som gir grunnlag for minstefradrag. Det betyr at juridiske kostnader for å sikre omtvistede lønnskrav ikke er fradragsberettiget, noe som betyr at arbeidstakers krav stort sett medgår til skatt og advokathonorarer.

Vil statsråden vurdere endringer i reglene for arbeidstakerne i lønnsstivsaker?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:18:29]: Kostnader som er pådratt for å erverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt, kan føres til fradrag i alminnelig inntekt. Fradrag for kostnader som er knyttet til arbeidsinntekt, gis i utgangspunktet som minstefradrag.

Minstefradrag er et standardisert fradrag som skal omfatte skattyternes ulike fradrag som er knyttet til arbeidsinntekt. Minstefradraget medfører at arbeidstakere kan kreve fradrag i arbeidsinntekt med et bestemt beløp, uavhengig av hvor store de faktiske kostnadene knyttet til arbeidsinntekten er. De trenger derfor ikke å dokumentere sine faktiske kostnader. Dette innebærer en forenkling av de alminnelige fradragsreglene. Dersom de faktiske kostnadene som minstefradraget er ment å dekke, overstiger minstefradraget, kan skattyter i stedet kreve fradrag for de faktiske kostnadene. Ved siden av å forenkle de alminnelige fradragsreglene har minstefradraget også en fordelingspolitisk funksjon. Det bidrar til å skape en viss progressiv effekt innenfor den ellers proporsjonale alminnelige inntektsskatten, fordi minstefradraget har relativt større effekt for lavere inntekt enn for høyere.

Kostnader til juridisk bistand er fradragsberettiget på lik linje med andre kostnader som er pådratt for å erverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt. Når kostnadene har tilknytning til arbeidsinntekten, vil imidlertid

minstefradraget tre i stedet for den direkte fradragsretten. Det innebærer at arbeidstakeren ikke kan kreve fradrag for den faktiske kostnaden ved siden av minstefradraget. Dersom de faktiske kostnadene til juridisk bistand sammen med arbeidstakerens øvrige kostnader knyttet til arbeidsinntekten overstiger minstefradraget, kan skattyterne i stedet kreve fradrag for sine faktiske kostnader. Den økonomiske realiteten i dette er at skattyteren bare får effektivt fradrag for kostnader som overstiger minstefradraget. Dette er imidlertid ikke spesielt for juridiske kostnader i arbeidstvister, men gjelder generelt for lønnstakeres tjenestekostnader.

Hensynene bak minstefradraget tilsier at kostnader knyttet til arbeidsinntekter generelt omfattes av dette standardfradraget. Det er derfor bare i svært begrenset grad gjort unntak fra dette utgangspunktet. Hovedunntaket gjelder kostnader til ukependling mv. Jeg har ikke konkrete planer om å foreslå at det utenom minstefradraget skal gis fradragsrett for nærmere angitte typer kostnader knyttet til arbeid. Slike kostnader bør fortsatt inngå i minstefradraget og bare komme til fradrag dersom de overstiger minstefradraget. Dette gjelder også fradrag for juridisk bistand i forbindelse med å sikre lønnskrav.

I tilfeller hvor arbeidstakeren vinner fram med sitt krav på skattepliktig lønn eller erstatning, vil han eller hun ofte også få dekket hele eller deler av sine sakskostnader fra arbeidsgiveren. Gjennom den såkalte nettometode kan denne dekningen føres mot kostnadene og dermed bli reelt skattefri, uten at minstefradraget reduseres. Det er bare kostnader som arbeidstakeren selv må dekke, som går inn under fradragsbegrensningen som følge av minstefradrag.

Svein Flåtten (H) [11:21:54]: La meg først og fremst takke finansministeren for hennes grundige gjennomgang av minstefradragets mange gode egenskaper. La meg også si at jeg skulle ønske at hun kanskje ville se på de egenskapene på en annen måte når vi i andre sammenhenger diskuterer minstefradragets størrelse, som Høyre i den senere tid ofte har foreslått å øke av flere årsaker, dels for å få folk i jobb, men også for å øke kjøpekraften. Det er jo en diskusjon vi har hatt kontra dette med rentenedsettelse, og hva som gir mest effekt.

Når det gjelder spørsmålet, har jeg oppfattet den klare meldingen fra finansministeren, at hun ikke vil gjøre noe med dette. Jeg synes det er litt synd at hun ikke vil vurdere det, fordi dette er helt spesielle omstendigheter. Og i den tiden vi går inn i, ser jeg ikke bort fra at dette kan bli mer aktuelt enn det har vært.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:23:05]: Jeg mener at jeg har gitt en gjennomgang av hvordan dagens skattesystem fungerer, og hva minstefradraget skal dekke. Hvis man har faktiske kostnader knyttet til arbeidsforhold og arbeidsinntekten som overstiger minstefradraget, må man vedlegge dokumentasjon av disse utgiftene. Det spørsmålet som Flåtten reiser, dreier seg om nettopp dette.

Når det gjelder den generelle diskusjonen om størrelsen på minstefradraget, er jeg glad for at vår regjering har økt minstefradraget. Det har vært en viktig del av en betyde-

lig omfordeling som den rød-grønne regjeringen har stått for, i motsetning til hovedprofilen i skatteforslagene fra Høyre og de andre borgerlige partiene, som dreier seg om å fjerne f.eks. formuesskatten, som ville være en gigantisk gavepakke til de mest formuende menneskene i Norge.

Svein Flåtten (H) [11:23:59]: Når det gjelder fordelingshensyn i skattepolitikken, vil jeg anbefale finansministeren å lese vårt alternative budsjett bedre, for vi har hele tiden gått inn for å gi bedre betingelser for dem med lavere og midlere inntekter, også gjennom å øke minstefradraget. I tillegg vil vi redusere formuesskatten for å bedre bedriftenes tilværelse. Det er ikke noen motstrid mellom de to tingene.

Jeg har bare lyst til å gjenta at jeg hører svaret. Men det er fortsatt et faktum at de som kommer i denne situasjonen, kan oppleve tilfeller hvor de ikke får full dekning for utgiftene sine – selvfølgelig litt etter hvor nivået på utgiftene til juridisk bistand blir liggende.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:25:02]: Jeg har gått gjennom regelverket for minstefradrag og eventuell dokumentasjon av kostnader utover det.

Men bare en liten replikk til spørsmålet: Når det gjelder skatteprofil, er det jo summen av forslagene fra Høyre som viser hva slags profil Høyre har i fordelingspolitikken. Det er en klar profil, som går motsatt vei av det den rød-grønne regjeringen har fått til i løpet av disse fire årene, som er en betydelig omfordeling til fordel for dem som har lave og middels inntekter, og for dem som har lave formuer. 400 000 mennesker som betalte formuesskatt i 2005, slipper nå å betale formuesskatt. Ytterligere en halv million har fått redusert sin formuesskatt, fordi vi har tettet huller på toppen, som gjør at en del nullskattytere faktisk har måttet begynne å betale skatt.

Spørsmål 2

Hans Olav Syversen (KrF) [11:26:06]: «Samtidig som flere banker har nytt godt av å få fellesskapets midler stilt til disposisjon, blir det utbetalt bonuser til meglere som overgår det de fleste har fantasi til å forestille seg.

Hva er statsrådets syn på dette, og hvilke virkemidler vil bli vurdert for å få bukt med dette uvesenet?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:26:39]: Jeg er veldig glad for å få dette spørsmålet, for jeg synes at representanten Syversen tar opp noe som er veldig viktig og vesentlig. Han og jeg er enige om at både lønns- og bonussystemet i meglerbransjen i enkelte tilfeller langt overgår det som kan oppfattes som en sunn og velfortjent avlønning av arbeidsinnsats.

Ordningen med bytte av statspapirer, som vi vedtok i fjor, stilte ikke noen direkte krav til lederlønninger i bankene. Det var fordi ordningen var på rent markedsmessige vilkår. Det er heller ingen andre land som har stilt den type krav knyttet til den ordningen.

Når det gjelder Statens finansfond, er vi i en annen

situasjon, fordi det er en ordning som innebærer statsstøtte. Det er lovlig statsstøtte, men hvor det er satt veldig klare begrensninger for lønn og godtgjørelse av ledende ansatte. Det er krav om lønnsfrys for 2009 og 2010 og ikke utbetaling av bonus for 2009 og 2010, og for øvrig skal betingelsene for ytterligere lederlønninger avklares i de avtalene som gjøres med Statens finansfond. Det gjelder ledende ansatte med avtalt fastlønn på 1,5 mill. kr og over.

Som jeg tidligere har gitt uttrykk for i den offentlige debatten, mener jeg at det også når det gjelder avlønningen av meglerne – de som ikke er en del av ledelsen i bankene – er behov for å se på hva slags utvikling de har hatt i bonuser. Min generelle oppfatning er at avlønningen på dette området ligger hinsides høyt i forhold til det man kan mene er en rimelig avlønning. Jeg tror at man i kjølvannet av finanskrisen vil få et annet fokus på dette. Også dette vil være innbakt i den delen av kostnadskontrollen som også banker som gjør avtale med finansfondet, blir pålagt.

Jeg har tidligere varslet at jeg har tenkt å sette ned en kommisjon som skal gjennomgå ulike sider av finanskrisen. Jeg mener at tema rundt hva slags incentivordninger som er fornuftig å ha for framtiden, bør inngå i mandatet for dette utvalget, for i tillegg til at man har hatt så enormt høye bonuser, har innretningen på bonusene i mange tilfeller vært slik at det oppfordrer til et kortsiktig perspektiv. Man fokuserer på kortsiktig avkastning, fordi de som selv deltar i disse markedene, har personlig vinning av det. Så det er et spørsmål som jeg mener at vi må følge opp.

Lodve Solholm hadde her teke over presidentplassen.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:29:38]: Jeg deler mye av det generelle utgangspunktet som statsråden redegjorde for. Jeg velger å tro at når de konkrete avtalene skal gjøres med de bankene som velger å benytte seg av de muligheter som ligger i det finansfondet som er etablert, vil dette inngå også på meglernivå.

Så er mitt spørsmål knyttet til åpenheten rundt meglernes lønninger og andre bonusutbetalinger. Statsråden har jo selv vært svært høyt på banen i forhold til private som utbetaler bonuser i en størrelsesorden vi er enige om er utenfor enhver rimelighet, og krevd åpenhet på en eller annen måte. Hvordan stiller statsråden seg til samme åpenhet når det gjelder bonuser knyttet til Statens pensjonsfond?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:30:38]: La meg først presisere at de konkrete kravene i forbindelse med Statens finansfond dreier seg om ledende ansatte. De konkrete kravene når det gjelder bonusordninger for andre ansatte i de bankene dette dreier seg om, er en del av bankens ansvar.

Men med hensyn til den kostnadskontrollen som også kommer til å være et tema i forbindelse med banker som inngår i avtaler med Statens finansfond, mener jeg det er et relevant spørsmål hva slags nivå man legger seg på. Jeg har ikke ment – og jeg tror vi ville vært langt inne i det som ville vært beskyttelse av den enkelte, vanlige arbeidstaker

i en bank – at den enkeltes avlønning eller bonuser skulle offentliggjøres. Det jeg har tatt til orde for, er at bankkunder bør få en mye større mulighet til å sette seg inn i hva som er bankenes lønnspolitikk, når de skal velge bank, for jeg er helt sikker på at veldig mange bankkunder vil legge vekt på det.

Når det gjelder Statens pensjonsfond, mener jeg det samme. Vi har offentliggjort lederens lønn. Når det gjelder retningslinjene for hvordan man håndterer bonus og andre avlønninger for meglerne, så er de også offentlige.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:31:51]: Det er jo ikke til å komme fra at Statens pensjonsfond gjennom sin aktive forvaltning led et smertelig tap for 2008. Mange spør seg selvfølgelig hvordan det i denne sammenheng kan være mulig at det utbetales bonuser for en forvaltning som samlet sett når den har vært aktiv, gir et dårligere resultat enn om man passivt hadde fulgt markedene. Det er jo også slik at Finansdepartementet har en avtale med Norges Bank som legges til grunn for den forvaltningen man har av pensjonsfondet. Vil statsråden se på noen endringer i den avtalen for å forsikre seg om at det er bedre samsvar mellom det samlede resultatet som fondet kan presentere, og de avlønninger og bonuser den enkelte får?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:32:52]: Det er kort tid til jeg kommer til å presentere en omfattende stortingsmelding om Statens pensjonsfond. Jeg er veldig opptatt av at det skal være mer åpenhet og offentlighet rundt spørsmål som dreier seg om Statens pensjonsfond. Derfor var det jeg som innførte at vi melder fra til Stortinget i en egen melding en gang i året. Tidligere var dette en del av nasjonalbudsjettet, og dermed druknet egentlig diskusjonen om en stor formue som vi forvalter felles, ofte i dragkampen om statsbudsjettet. Nå inviteres hele Stortinget til å være med og diskutere hvilken grad av offentlighet det skal være, hva som er årsakene til tapet i forbindelse med den aktive forvaltningen, hvordan vi skal begrense denne type tap og bedre risikostyringen i framtiden, og hva slags retningslinjer man skal ha i forhold til bonuser og avlønninger. Jeg mener at dette er en veldig viktig og vesentlig debatt. Jeg vil gjerne invitere Stortinget til å være med på de diskusjonene, for vi forvalter folks sparepenger tilsvarende et norsk bruttonasjonalprodukt. Det er veldig viktig at hele Stortinget står bak den måten vi forvalter dem på.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Borghild Tenden til samferdselsministeren, vil bli svara på av olje- og energiministeren på vegner av samferdselsministeren.

Borghild Tenden (V) [11:34:17]: «I en artikkel i Aftenposten går det fram at en kostnadssprekk på prosjektet Ring 3 Ulven–Sinsen kan medføre økte bompengekostnader for folk som passerer bomringen i Oslo og Akershus. Det er av nasjonal betydning at vi har et vel-

fungerende vegnett som tar unna trafikken rundt hovedstaden.

Hvor stor er kostnadsøkningen på Ring 3 Ulven–Sinsen, hva er årsaken til kostnadssprekken, og vil statsråden bidra til å dekke de økte kostnadene?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:34:50]: Forberedende arbeid på prosjektet rv. 150 Ulvensplitten–Sinsen startet i februar 2005. Våren 2006 avlyste Statens vegvesen tilbudskonkurransen for tunnelentreprisen på grunn av vesentlig høyere tilbud enn forventet. Prosjektet ble deretter omprosjektert og revidert, jf. St.prp. nr. 40 for 2007–2008, Om Oslopakke 3 trinn 1. Selv om prosjektet ble forenklet og det ble gjennomført en rekke kostnadsreducerende tiltak, økte styringsramma med om lag 800 mill. kr.

I 2008 startet anleggsarbeidene på prosjektet, og det forventes at prosjektet skal åpnes for trafikk i 2013. Det er til nå brukt i overkant av 1 milliard kr på prosjektet, og i tillegg er det tegnet kontrakter for om lag 780 mill. kr.

Det er gjennomført KS2 på prosjektet to ganger – før og etter omprosjekteringa. Statens vegvesen og KS2-konsulentene har vært enige om kostnadsnivået for prosjektet. Høsten 2008 registrerte Statens vegvesen likevel høyere kostnader enn forventet på tre store kontrakter. Statens vegvesen har derfor på nytt gjennomført en grundig revisjon av kostnadsoverslag og analyse av årsaken til kostnadsøkninga.

Ny prognose for sluttkostnad på prosjektet er 3 690 mill. kr, regnet i 2009-kroner. Dette gir en økning på om lag 260 mill. kr i forhold til revidert kostnadsramme for prosjektet, jf. nevnte St.prp. nr. 40 for 2007–2008. I forhold til den reviderte styringsramma er økninga om lag 650 mill. kr. Oppryddingsarbeidet langs dagens Ring 3 er tatt ut av prosjektet for å redusere kostnadene. Overslag over restbehov pr. 1. januar 2010 er på om lag 2,4 milliarder kr.

Analysen viser at hovedårsaken til kostnadsøkninga er høyere prisnivå fra entreprenørene og høyere ekspropriasjonskostnader enn forventet. I tillegg fører mindre endringer av prosjektet og lengre byggetid enn først planlagt til kostnadsøkning.

Det er ikke tatt stilling til hvordan kostnadsøkninga skal finansieres. Økonomisk ramme for Oslopakke 3 er gitt i St.meld. nr. 17 for 2008–2009, Om Oslopakke 3 trinn 2. Saka vil drøftes med styringsgruppa for nevnte Oslopakke 3 før samferdselsministeren kommer tilbake til Stortinget med forslag til hvordan kostnadsøkninga kan finansieres.

Borghild Tenden (V) [11:37:34]: Jeg takker statsråden for svaret.

Bakgrunnen for dette spørsmålet er bekymringen som knytter seg til nettopp Oslopakke 3, og at den rett og slett skal komme skjevt ut fra starten. I utgangspunktet tar den rød-grønne regjeringen, slik Venstre ser det, lite hensyn til de utfordringene som de største byene våre står overfor. Forstår statsråden bekymringen for byene våre – i dette tilfellet hovedstaden og de utfordringene vi står overfor i forbindelse med Oslopakke 3?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:38:14]: Nei, jeg forstår ikke påstanden om at denne regjeringa ikke tar hensyn til de største byene, når denne regjeringa, som den første regjering på nær sagt all den tid, har gjennomført Nasjonal transportplan og det nivået som ligger der, i motsetning til f.eks. det den regjeringa som det partiet Borghild Tenden representerer, gjorde for kort tid tilbake. Det betyr at de lovnadene som er gitt når det gjelder de store byene, er levert.

Samtidig legger vi nå nye ambisiøse planer for hvordan vi skal utvikle samferdselen og kommunikasjonen i de store byene framover. Det forslaget til Nasjonal transportplan som ble lagt fram for svært kort tid siden, er en historisk plan i forhold til å skulle løse kommunikasjonsutfordringene framover, f.eks. hva gjelder togforbindelser. Jeg kan jo nevne forbindelsen Oslo–Ski som et eksempel på en lenge etterlengtet løsning, og et prosjekt som det har vært et ønske om å få gjort noe med, og som nå er nær sagt på skinner. Vi ser at summen som ligger inne i Nasjonal transportplan gjør at vi får løst problemet på en helt annen måte enn før.

Borghild Tenden (V) [11:39:23]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det var jo nettopp NTP jeg tenkte på da jeg sa at en ikke tar høyde for utfordringene i de store byene våre. Men la nå det ligge. Det har vi muligheten for å diskutere senere.

Faktum er at bompengetakstene rundt Oslo øker. I vestregionen er det sågar to bompengainnkrevninger. Når jeg er på lokale årsmøter, sier folk at de er litt forundret over at takstene øker uten at de ser noen resultater. Vil statsråden sørge for full åpenhet, og det raskt, om hva pengene går til? Bussene er like stappfulle som de var, køene er like store, og man betaler veldig mye i bompenger rundt Oslo. Det vi forventer nå er full åpenhet om hva de pengene faktisk går til.

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:40:19]: Jeg er helt sikker på at samferdselsministeren ønsker en tilsvarende åpenhet i forhold til pengebruk. Det har vært noen historier knyttet til bompengeselskaper og ressursbruk internt i selskapene. Vi har alle sett reaksjonene fra samferdselsministeren på det – et ønske om at nettopp åpenhet er det som skal gjelde. Så jeg tror jeg kan forsikre representanten Tenden om at samferdselsministeren i tida som kommer også vil være fokusert på at det skal være åpenhet, og at brukerne og innbyggerne skal få vite hva bompengefinansieringa går til.

Spørsmål 4

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Per Roar Bredvold til samferdselsministeren, vil bli svara på av olje- og energiministeren på vegner av samferdselsministeren, som er bortreist.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:41:22]: Jeg har ønsket å stille følgende spørsmål til samferdselsministe-

ren, men som blir besvart av olje- og energiministeren:

«I henhold til Nasjonal transportplan kan det ta ti år før strekningen Slomarka–Kongsvinger på riksvei 2 i Hedmark blir ferdigstilt. Strekningen Nybakk–Slomarka er nevnt med kun to linjer. Det skaper stor frustrasjon at en så viktig vei ikke blir høyere prioritert.

Hva vil statsråden gjøre for at hele denne strekningen Nybakk–Kongsvinger blir ferdigstilt snarest mulig?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:41:50]: Første etappe av rv. 2 Kløfta–Kongsvinger, strekningen Kløfta–Nybakk, ble åpnet for trafikk i oktober 2007.

Som andre utbyggingsetappe er det lagt opp til å bygge ut den 16 km lange strekningen fra Kurudsand i Kongsvinger til Slomarka i Sør-Odal, som er 3,5 km øst for Skarnes. Utbygginga er forsinket som følge av strid om trasévalget. Etter en rekke spørsmål om gyldigheten av saksbehandlingen av kommunedelplanarbeidet og etterfølgende innsigelsessak konkluderte Miljøverndepartementet i februar 2007 med at vedtaket i innsigelsessaken fra 2003 var gyldig. Etter dette har Statens vegvesen avklart vegstandard, det er konkludert med en firefelts veg med 16,5 m bredde, og har utarbeidet reguleringsplaner etter det såkalte alternativ Nord.

Reguleringsarbeidet har tatt lang tid, bl.a. på grunn av avklaringer i forhold til kulturminneloven. Reguleringsplanene for andre etappe er vedtatt i Sør-Odal og Kongsvinger kommuner. Det skal nå gjennomføres ekstern kvalitetssikring av kostnadsoverslag, såkalt KS2, og lokalpolitisk behandling av forslag til bompengeprogger for prosjektet. Statens vegvesen opplyser at grunnlagsmaterialet for KS2 vil bli oversendt til Samferdselsdepartementet våren 2009.

I St.meld. nr. 16 for 2008–2009, Nasjonal transportplan 2010–2019, er det foreslått 300 mill. kr i statlige midler til strekningen Kongsvinger–Slomarka i første fireårsperiode og 380 mill. kr i siste seksårsperiode. Under forutsetning av lokalpolitisk tilslutning til et opplegg for delvis bompengefinansiering av prosjektet tar Samferdselsdepartementet sikte på å legge saken fram for Stortinget i løpet av høsten 2009.

Det er ikke funnet rom for å prioritere statlige midler til strekningen Slomarka–Nybakk i første fireårsperiode. Utbygging av denne strekninga må derfor vurderes i forbindelse med neste revisjon av Nasjonal transportplan, for perioden 2014–2023.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:44:06]: Jeg takker statsråden for et utfyllende og godt svar på spørsmålet mitt. Men det som står igjen, er at det kan ta ti år før denne strekningen blir ferdig. Det er klart at for dem som bruker denne veien – og dette er en vei som brukes av mange, også mange tunge kjøretøyer, som skaper en del ulykker og nestenulykker – og for dem som bor rett ved denne veien, er det et stort behov for at veien nå blir bra. Vi er glad for den strekningen som blir ferdigstilt nå om noen år. Det vi ikke er glad for, er at over halvparten av beløpet er bompengefinansiert, og av

det totale, ca. 1,6–1,7 milliarder kr, skal bilistene betale 957 mill. kr.

Er det ingen mulighet for at hele strekningen kan bli raskere ferdigstilt enn om ti år?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:45:08]: Jeg synes representanten på en i og for seg illustrativ og god måte beskriver hvorfor det er viktig å løfte samferdselssektoren framover, hvorfor det er viktig i Nasjonal transportplan nå å legge en ambisjon som er høyere enn det som har vært gjort tidligere når det gjelder utbygging av infrastrukturen i landet vårt. Det er ikke tvil om at den beskrivelsen som representanten gir av denne veien, er en beskrivelse som vi også vil kjenne igjen fra mange andre steder i landet, og som er riktig med hensyn til hvordan lokalbefolkningen opplever å ha en vei som de ønsker at standarden skal bedres på. Sånn sett mener jeg at det vi nå gjør, er et bidrag også til de veiene som ikke er inne i transportplanen, fordi vi kommer nærmere løsninger på de veiene som ikke er prioritert i første del av perioden.

Så svaret på spørsmålet er, som jeg sa i mitt første innlegg, at i det som nå ligger inne i første fireårsperiode, er det andre strekninger som er prioritert. Men det betyr selvsagt også at vi nærmer oss den strekninga som representanten her tar opp.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:46:18]: Jeg takker for svaret.

Det en del av oss er litt redd for, er at det ikke blir noe av den siste strekningen. Som sagt er vi veldig glad for det som nå skjer med den første strekningen, at den avsluttes og det rigges ned. Hvis det da skal rigges opp igjen, koster det selvfølgelig masse penger, og det tar mye tid. Derfor hadde vi ønsket at det hadde vært en hel utbygging av denne traseen, og at vi kunne vært sikre på det. Det hadde også skapt forutsigbarhet for dem som driver i denne bransjen, for det er klart det er mye usikkerhet omkring dette. Hvis vi hadde fått en hel utbygging, hadde det gått raskere, det hadde vært billigere, og det hadde vært bra både for dem som har bruk for en ny vei, og ikke minst for dem som skal bygge denne veien.

Kunne statsråden også si noe om dette: at vi gjør det så billig og enkelt som mulig ved at vi rigger opp og så gjør oss ferdig, og så kan vi rigge ned og begynne et annet sted?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:47:12]: Det jeg vet, er at samferdselsministeren er opptatt av de problemstillingene som representanten tar opp om å få maksimal effekt ut av samferdselspengene i dette landet, og at hun også har sett eksempler på nettopp det med nedrigging av anlegg for senere opprigging igjen, som ikke har vært hensiktsmessig. Så jeg føler meg trygg på at det også har vært med i vurderinga i forhold til de prioriteringene som har vært gjort, og hva som har fått plass i første del av Nasjonal transportplan 2010–2019.

Det at vi nå får gjort såpass mye på denne viktige veistrekningen, mener jeg altså er til glede for beboerne langs den gjenstående delen, og det øker også muligheten for at

en kan komme i gang med dette prosjektet, som jeg har full forståelse for at lokalbefolkninga er opptatt av.

Spørsmål 5

Frå representanten Torbjørn Andersen til samferdselsministeren:

«I forslaget til Nasjonal transportplan 2010–2019 står det at det er aktuelt å prioritere E18 på strekningen Tvedestrand–Arendal i Aust-Agder, forutsatt bompengefinansiering. Formuleringen i transportplanen har skapt enorme forventninger i hele fylket.

Forutsatt raskt lokalt planarbeid og trasévalg, når mener statsråden i så fall at oppstart av arbeidet på veistreknin-gen Tvedestrand–Arendal tidligst kan igangsettes, og hvor stor statlig finansieringsandel mener statsråden det kan forventes til prosjektet?»

Spørsmål 6

Frå representanten Gunnar Gundersen til samferdselsministeren:

«I den nylig fremlagte Nasjonal transportplan står det at E6 mellom Minnesund og Skaberud skal påbegynnes i første planperiode og avsluttes i siste. Det betyr at denne vegstrekningen tidligst vil stå ferdig i 2015. Dette var en strekning som man helt fram til desember 2008 hadde håp om kunne være ferdig i 2011. Vi snakker her om en av de mest trafikk- og ulykkesbelastede strekninger i landet med vital betydning for store deler av landet.

Hva er grunnen til at prosjektet utsettes så lenge?»

Presidenten: Disse spørsmåla er utsette til neste spørjetime.

Spørsmål 7

Vigdis Giltun (FrP) [11:48:27]: Jeg har følgende spørsmål til statsråden:

«Capio Anoreksi Senter har stor ledig kapasitet som følge av at de ikke er under fritt sykehusvalg. Helse- og omsorgskomiteen har i Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2008–2009 uttalt at dette senteret skal være et tilbud til pasienter i hele landet. I Dagsnytt 18 den 25. februar lovet stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo på vegne av Regjeringen at tilbudet om nødvendig skulle være tilgjengelig under fritt sykehusvalg, men pasientene venter fremdeles.

Hva har statsråden gjort for å følge opp denne saken, og når vil pasientene få rett til å velge behandlingssted?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:49:11]: Som vi alle er kjent med, har pasienter i Norge rett til å velge hvilket sykehus de vil la seg behandle på. Det følger av pasientrettighetsloven. I tillegg til sykehus omfatter ordningen også distriktpsykiatriske sentre og institusjoner som tilbyr tverrfaglig spesialisert behandling for

rusmiddelmissbruk. For at private sykehus skal være omfattet av ordningen med fritt sykehusvalg, er det et tilleggsvilkår at de har avtale med ett eller flere regionale helseforetak.

Pasienter med spiseforstyrrelser har de samme rettighetene etter pasientrettighetsloven som andre pasienter, også retten til fritt valg av sykehus. Capio Anoreksi Senter i Fredrikstad er en privat helseinstitusjon som driver tverrfaglig behandling av personer med spiseforstyrrelser som ikke er å anse som sykehusvirksomhet, og senteret kan derfor naturlig nok heller ikke defineres som et sykehus. Det betyr at dette ikke er en helseinstitusjon som pasienter fritt kan velge seg til etter loven.

Det finnes mange andre gode helseinstitusjoner som ikke er sykehus, distriktpsykiatrisk senter eller som tilbyr tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelmissbruk. Disse helseinstitusjonene faller heller ikke inn under ordningen med fritt sykehusvalg etter pasientrettighetsloven. En utvidelse av ordningen til også å omfatte disse helseinstitusjonene vil i det minste kreve en lovendring.

Vigdis Giltun (FrP) [11:51:01]: Jeg takker for svaret.

Nå har jo Capio blitt oppfordret til å søke om å komme under fritt sykehusvalg og fått avslag på det et par ganger.

Jeg vil komme med et par sitater fra programmet Dagsnytt 18, sitater av Olav Gunnar Ballo. Han sier:

«(...) det har vært et vedvarende engasjement også fra regjeringspartiene i Stortinget for å bruke Capio fullt ut. Det går dessverre galt i departementet for at de ikke følger opp det som et enstemmig storting har sagt, og det bør være et klart signal i fra Stortinget at her forventer man at departementet rydder opp på en slik måte at Capio brukes fullt ut, og det er jo når det kommer til stykke ikke departementet som avgjør det spørsmålet, det er det faktisk Stortinget som gjør.»

Et annet sitat er:

«(...) hvis det er teknisk nødvendig for at man skal bruke en institusjon fullt ut for at man skal velge det, så velger man det.» – altså at Capio skal komme inn under fritt sykehusvalg.

«Så sent som i dag har vi hatt en runde i regjeringspartiene mot departementet i den her saken, og denne saken er departementet nødt til å løse.»

Hva mener statsråden om Ballos uttalelser som gikk på Dagsnytt 18?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:52:05]: Jeg forholder meg til det lovverket vi har, og lovverket sier at det er fritt sykehusvalg når det gjelder private sykehus, når det gjelder distriktpsykiatriske senter, og når det gjelder tverrfaglige rusinstitusjoner. Det er loven. Da må Capio komme inn under ett av disse kriteriene. Enten må det være et sykehus, eller så må det være et distriktpsykiatrisk senter, eller så må det være en tverrfaglig rusinstitusjon. Den faglige vurderingen av det spørsmålet er at Capio ikke er noen av delene. Det er ikke et sykehus, det er ikke et distriktpsykiatrisk senter, og det er heller ingen rusinstitusjon. Med andre ord er det ikke adgang i loven til å ta dem inn under fritt sykehusvalg.

Vigdis Giltun (FrP) [11:53:03]: Jeg takker for svaret, men problemet er faktisk at pasienter ikke får bruke dette gode behandlingsstedet, som veldig mange ønsker å bruke. Det har et spesielt konsept. Vi trenger mangfold, og vi trenger et godt fagmiljø, som de har der nede. Nå er det gitt klare signaler fra en av regjeringspartienes stortingsrepresentanter om at dette skal kunne brukes av pasienter i hele landet. Jeg synes det hadde vært fint om statsråden kunne stille seg bak det og sørge for at det oppfylles, for det er ingen umulighet.

Nå er det slik at det er nedtrapping av bemanningen på dette stedet. Det er kun fem plasser som har vært tatt i bruk siden i sommer, da Helse Sør-Øst inngikk en rammeavtale på åtte plasser. Kun to pasienter fra Østfold har fått mulighet til å få behandling på dette stedet siden 2005. Det er merkelig at man ønsker seg gode behandlingstilbud, og så skviser man dem ut. Det er ikke nok slike behandlingsplasser, og det finnes ikke mangfold. Hva vil statsråden gjøre med det?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:54:04]: Nå begynner vi å nærme oss pasienten, det er interessant oppe i dette. Da er utgangspunktet mitt at de regionale helseforetakene har et sørge for-ansvar. De skal sørge for at også denne pasientgruppen får behandling.

Det har skjedd store endringer i pasienttilbudet for mennesker med spiseforstyrrelser de siste årene. Det er bygd opp en rekke nye tilbud. Det betyr at Helse Sør-Øst, Helse Vest og Helse Midt-Norge nå i liten grad bruker muligheten til å sende pasienter til Capio. Det betyr ikke at pasientene ikke får tilbud, men de får tilbud andre steder enn ved Capio. Det kan være mange gode faglige begrunnelser for at det skjer. I Helse Nord er ikke tilbudene godt nok bygd ut ennå, og derfor så vi også at Helse Nord i 2008 brukte over 800 behandlingdøgn på Capio i Fredrikstad. Det er fordi pasientene er i fokus – man får et tilbud enten i egen region eller ved Capio, hvis man ikke har tilstrekkelig tilbud.

Spørsmål 8

Inge Lønning (H) [11:55:19]: Jeg har følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Bioteknologinemnda har i brev til Helse- og omsorgsdepartementet av 14. mars 2009 pekt på svakheter i de utredninger som ligger til grunn for å innføre HPV-vaksinen i barnevaksinasjonsprogrammet fra skoleåret 2009/2010. Det vises bl.a. til usikkerhet om bivirkninger. Stortinget forutsatte i Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2008–2009 at det skal gjøres fortløpende vurderinger av virkninger og bivirkninger av vaksinen.

Hva er statsrådets vurdering av Bioteknologinemndas råd om å utsette innføringen av vaksinen?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:56:01]: Denne saken har hatt en grundig prosess. Folkehelseinstituttet startet arbeidet med å vurdere vaksinen i 2006, og avgav anbefaling til Helse- og omsorgsdepartementet i

2007. Helse- og omsorgsdepartementet gjennomførte et åpent høringsmøte i juni 2007. Saken har deretter vært behandlet over to åpne møter i Nasjonalt råd for kvalitet og prioritering i helsetjenesten.

En rekke internasjonale vitenskapelige artikler dokumenterer vaksinenes effekt og kostnadseffektivitet. I effektstudien er effekt mot alvorlige forstadier til livmorhalskreft undersøkt, fordi forstadier er en forutsetning for utvikling til kreft. EUs smittevernbyrå, ECDC, konkluderer med at vaksinasjon mot HPV er en effektiv forebyggingsstrategi.

Alle vaksiner med markedsføringstillatelse vurderes etter dokumentasjon av kvalitet, sikkerhet og effekt. Kravene følger internasjonale standarder og skal sikre høy kvalitet, effekt og sikkerhet. Det europeiske byrå for legemiddelvurdering, EMEA, har godkjent vaksinen på det europeiske markedet. Dokumentasjonskravene er omfattende. Likevel er det ingen garanti mot uventede virkninger. Legemidlene overvåkes derfor nøye også etter at de kommer på markedet. Vaksinen har vært gitt i mer enn 40 mill. doser, og det har vært samlet inn bivirkningsmeldinger fra mange land, uten at det er funnet holdepunkter for livstruende eller varige bivirkninger.

For å følge opp Stortingets forutsetninger arbeider Folkehelseinstituttet med informasjonsmaterieell rettet mot jenter, foreldre og helsepersonell. Folkehelseinstituttet er også godt i gang med å planlegge et system for overvåking av vaksinenes effekt. Det er allerede etablert et system for rapportering av bivirkninger av vaksiner i Norge.

En rekke land har innført eller har vedtatt å innføre vaksine mot livmorhalskreft. USA, Australia, Belgia, Frankrike, Tyskland, Italia, Spania, England, Danmark og Nederland har allerede startet. Sverige vil innføre vaksinen fra 2010.

Jeg mener at vi ikke vil oppnå noe ved å utsette innføringen i ett år. En utsettelse må være på 10–20 år for å få svar på om vaksinen beskytter mot kreft og ikke bare mot forstadiene, og for å finne ut om det er uventede langtidsbivirkninger.

Hvis vi skal vente så lenge og det viser seg at vaksinen har vært effektiv, vil medaljens bakside være at en slik beslutning kan koste 500–1 000 kvinner livet.

Inge Lønning (H) [11:59:09]: Jeg vet ikke helt om det er korrekt å følge ritualen og takke for svaret, fordi jeg hørte ikke noe svar. Det jeg spurte statsråden om, var hvorledes han vurderer det faktum at det uavhengige fagorgan, som staten selv har opprettet, og som er nærmest til å vurdere spørsmålene her, har rettet en enstemmig henstilling til statsråden. Jeg hørte ikke ett ord om hvorledes statsråden vurderer Bioteknologinemndas henstilling.

Så vidt jeg kan forstå, har Bioteknologinemnda forsterket de reservasjonene som en enstemmig komité, inklusiv regjeringspartienes medlemmer, skrev inn, og som er helt usædvanlig sterke, fordi de viser at også komiteen føler seg på meget usikker grunn både når det gjelder spørsmålet om det er noen dokumenterbar helsegevinst, og når det gjelder spørsmålet om der er bivirkninger.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:00:16]: La meg først understreke at det er altså ikke Bioteknologinemnda som er statens fagorgan i spørsmålet om å vurdere innføring av vaksiner. Det er det Folkehelseinstituttet som er. Så det er et viktig utgangspunkt.

Inge Lønning (H): Unnskyld, jeg sa uavhengig....

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: Statens fagorgan for innføring av vaksiner har kommet med en klar og entydig anbefaling, og vår vurdering av uttalelsen av Bioteknologinemnda er at den ikke bringer noe nytt inn i debatten. Alle de forhold som Bioteknologinemnda er opptatt av, er forhold som er diskutert og avvendt når man har vurdert spørsmålet om å innføre vaksinen. Sånn sett er det beste man kan si at når Bioteknologinemnda kommer på banen, kommer den i hvert fall sent på banen, fordi dette er en prosess som har gått i lang tid, og de forhold som påpekes, har vært vurdert.

Inge Lønning (H) [12:01:21]: Jeg siterer hva en enstemmig komité skrev i budsjettinnstillingen:

«Vaksinering baseres på samtykke fra foreldre eller foresatte, og det må gis grundig og objektiv informasjon om vaksinsens potensielle helsegevinst samt usikkerhet knyttet til effekt og bivirkninger.»

Kan statsråden garantere at alle foreldre også vil få informasjon om at det er svært mange fagfolk som advarer mot dette, og at også Bioteknologinemnda – det uavhengige organ som er opprettet for på eget initiativ å kunne avgi uttalelser – enstemmig har bedt om utsettelse?

Kan statsråden garantere at dette vil alle foreldre få vite?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:02:16]: Som jeg sa i mitt svar: For å følge opp Stortingets forutsetninger arbeider Folkehelseinstituttet med et informasjonsmaterieell rettet mot jenter, foreldre og helsepersonell. Så det vil bli lagt opp til en grundig og god informasjon til de foreldre som sammen med sine barn skal ta valget om man skal bruke HPV-vaksine. Norske helsemyndigheter har ikke for vane å fordreie virkeligheten når man informerer om effekter av medisiner. Det har vi gode og skikkelige rutiner på, og vi skal informere om denne vaksinen – som vi gjør om alle andre vaksiner – på en edruelig og skikkelige måte.

Spørsmål 9

Frå representanten Arne Sortevik til fornyings- og administrasjonsministeren:

«Jeg viser til mitt spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1 394 den 30. juni 2008 om at 80 statlige og kommunale nettsted har spredd virus. Igjen er det meldt om problemer med datasikkerhet knyttet til statens nettsider. Aftenposten melder 19. mars 2009 at utenforstående har lagt virus på departementale nettsider, virus som kan ødelegge folks PC. Det hevdes at statlig myndighet er advart om varslet, men uten at noe ble gjort.

Hva gjør statsråden for å sikre at statlige nettsider blir bedre sikret for brukerne og for å unngå datainnbrudd på offentlig nett?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett til neste spørjetime.

Spørsmål 10

Gunnar Kvasheim (V) [12:03:19]: «Gassco utreder nå etter oppdrag fra Gassnova grunnlaget for en investeringsbeslutning for en 12 tommer rørledning for transport av fanget CO₂ ut fra Kårstø til lagring i Utsira-formasjonen. Gassco har konkludert med at en større rørledning vil være en mer kostnadseffektiv løsning. En større ledning vil også åpne for industrielle muligheter som en 12 tommer ledning ikke har kapasitet til.

Vil statsråden medvirke til at Gassco også får i oppdrag å utrede bruk av en større rørledning fra Kårstø til Utsira-formasjonen?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:03:58]: Regjeringa arbeider i henhold til ambisiøse målsettinger for å realisere fangst og lagring av CO₂. Derfor er det også gitt mandater til Gassnova og Gassco som reflekterer Regjeringas ambisjonsnivå: Vi må være sikre på at infrastruktur for transport og sikker lagring av CO₂ er på plass ved oppstartstidspunkt for de planlagte CO₂-fangstanleggene.

Gassnova arbeider nå med planlegging av transport- og lagringsløsninger for CO₂ fra Kårstø. Framdriftsplanen for dette arbeidet er samordnet med planlegging av fullskala CO₂-fangst ved gasskraftverket samme sted. For å sikre at det tas høyde for CO₂-mengder utover fanget CO₂ fra gasskraftverket, er det lagt til grunn et rør med dimensjon på nevnte 12 tommer. Et slikt 12 tommer rør gir mulighet for transport opp mot 2,8 millioner tonn CO₂. Dette er en betydelig større kapasitet enn behovet fra gasskraftverket tilsier. I tillegg til all CO₂ fra gasskraftverket ved full drift vil denne rørdimensjonen f.eks. gjøre det mulig å transportere all CO₂ fra gassprosesseringsanlegget på Kårstø samt tilleggsvolumer på ca. en halv million tonn CO₂. Gassnova vurderer det slik at det ikke vil være tid til i tilstrekkelig grad å forberede transportløsninger med enda større rørdimensjon innenfor gjeldende framdriftsplan for Kårstø-prosjektet.

Jeg er opptatt av at vi både legger til rette for å transportere CO₂ fra forskjellige kilder og utnytter eventuelle stordriftsfordeler ved transport av CO₂. De faktiske stordriftsfordelene avhenger imidlertid av at rørets kapasitet utnyttes fullt ut. Fangst av CO₂ fra andre kilder i nærheten av Kårstø er i dag på planleggingsstadiet, og det er således en usikkerhet knyttet til om det i løpet av få år vil være tilleggsvolumer å transportere utover det som det tas høyde for i de foreliggende planene.

For eventuelle nye CO₂-volumer vil jeg peke på at det i tillegg til Kårstø-prosjektet også er konkrete planer om transport og lagring av CO₂ fra Mongstad. I den sammenhengen vurderes f.eks. Johansen-formasjonen med til-

hørende CO₂-rør som å kunne ha potensial som et stort sentralt lager for CO₂.

Som nevnt er valg av transportløsning fra Kårstø nær knyttet opp til framdriftsplanen for fangstanlegget. I de nærmere halvannet år som har gått siden gasskraftverket stod ferdig, har det bare vært i produksjon og sluppet ut CO₂ i noen få uker. Prognoser for driftstida vil bl.a. avhenge av hva som legges til grunn som anslag på framtidige gass- og kraftpriser, noe som er svært usikkert. Erfaringer fra gasskraftverkets driftsmønster er viktig bakgrunn for å vurdere framdriftsplanen for fangstanlegget på Kårstø. En eventuell annen framdriftsplan for fangstanlegget på Kårstø vil gi anledning til å utrede nærmere muligheter og behov for et CO₂-transportsystem med en større kapasitet. I tillegg vil det gi tid til å vurdere mulig gevinst ved å samordne transportløsningene fra Kårstø og Mongstad.

Gunnar Kvasheim (V) [12:07:11]: Det som nå pågår, er en utredning, og jeg kan ikke forstå at en utvidelse av oppdraget til også å utrede en større dimensjon på rørledningen, vil innebære noen forsinkelse. Det vil heller ikke binde opp en framtidig avgjørelse, men det vil synliggjøre de alternativene man har, som også er etterspurt lokalt. Jeg vil vise til at Gassco har sagt at det vil være mer kostnadseffektivt med et større rør.

Det er slik at hvis man inkluderer øvrige utslipp på Kårstø utover gasskraftverkets, vil en betydelig del av kapasiteten i et 12 tommers rør være beslaglagt. Det foreligger planer i dette området for aktivitet som vil kunne etterspørre større deponeringsmuligheter enn et slikt rør legger opp til.

Jeg vil gjerne ha en nærmere begrunnelse for hvorfor en ikke parallelt kan utrede to alternativer, og så komme tilbake til avgjørelsen om hvilket som skal velges når utredningen foreligger.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:08:09]: Jeg avviser ikke muligheten for å utrede flere alternativer. Det jeg sier i mitt svar, er at Gassnova, som er de som gir meg de faglige rådene i disse spørsmålene, sier at det innenfor den gjeldende framdriftsplanen for Kårstø – og hvis en da har en ambisjon, som en bør ha, om å ha et rensanlegg som er oppe og går, har en også et rør på plass – ikke er rom for det. I dette spørsmålet står vi nok overfor et valg om en skal gå videre på den løsningen som nå foreligger, altså med den rørdimensjonen som er planlagt, eller om en skal velge å bruke noe mer tid for å se på muligheten for den koordineringen som representanten Kvasheim er opptatt av.

Gunnar Kvasheim (V) [12:08:59]: Mitt råd vil være at statsråden tar en ny runde for å se om det ikke er mulig å få en parallell utredning av to alternativer. Jeg forutsetter da at dette ikke vil virke forsinkende på beslutninger som må tas vedrørende Kårstø-prosjektet.

Dette er en region med store muligheter, men også med store utfordringer. Det har vært mange negative nyheter knyttet til industri i Haugesund-regionen. Men på den andre siden foreligger det mange spennende prosjek-

ter. For å få en god miljøløsning for disse prosjektene vil det ha betydning at det er kapasitet for deponering av CO₂. Så min oppfordring til statsråden er at han tar en ny runde for å se om det ikke er mulig å få en utredning av en større rørledningskapasitet, uten at det virker forsinkende på beslutninger som skal tas.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:09:54]: Jeg har full forståelse for representanten Kvasheims engasjement for å få på plass rørkapasitet som også dekker mulige framtidige behov. Jeg vil bare gjenta at det røret som er planlagt så langt, har kapasitet som går langt utover behovet til gasskraftverket på Kårstø. Så det er ikke slik at en har planlagt et rør som kun tar opp i seg denne gassen. En ting er å mene at det ville være fornuftig å utrede eventuelt andre rør i tillegg, men jeg kan vanskelig si at de faglige vurderingene som blir meg til del, ikke er gyldige når det gjelder hva som har innvirkning på et eventuelt oppstartstidspunkt for transport i et nytt rør. Jeg tror ikke en kommer bort fra at hvis en skal følge representanten Kvasheims resonnement, må en også se på det i forhold til den totale tidsplanen på Kårstø.

Spørsmål 11

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Dagrun Eriksen til kunnskapsministeren, er overført til arbeids- og inkluderingsministeren som rette vedkomande.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:11:10]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Studenter på yrkesrettet attføring som tar deler av sin praksis i utlandet, mister støtten fra Nav. Navs regelverk krever at utenlandsopphold skal være en obligatorisk del av studiet for å gi støtte. Det gjør det umulig for disse studentene å ha et utenlandsopphold i løpet av studietiden, stikk i strid med Kvalitetsreformens intensjon om at alle studenter skal få mulighet til dette.

Hva vil statsråden gjøre for at også denne studentgruppen skal kunne ta deler av studiet i utlandet?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:11:49]: Ytelsler under yrkesrettet attføring gis til personer som på grunn av sykdom, skade eller lyte har fått sin evne til å utføre inntektsgivende arbeid varig nedsatt, eller har fått sine muligheter til å velge yrke eller arbeidsplass vesentlig innskrenket. Ytelsene gis i forbindelse med tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for at personen skal bli i stand til å skaffe seg eller beholde passende arbeid.

God oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten er en viktig forutsetning for å lykkes med yrkesrettet attføring. Hovedregelen er derfor at yrkesrettet attføring skal gjennomføres i Norge. Arbeids- og velferdsetaten kan imidlertid godkjenne tiltak i utlandet dersom det anses nødvendig og hensiktsmessig.

Det norske utdanningssystemet er godt utbygd og tilpasset det norske arbeidsmarkedet. I utgangspunktet vil

det derfor ikke være nødvendig å reise til utlandet for å gjennomføre tiltak. I vurderingen av om tiltaket anses nødvendig og hensiktsmessig blir det derfor lagt vekt på om tiltak i utlandet kan kvalifisere til arbeid i Norge, kostnadene ved gjennomføring av tiltak i utlandet og muligheten til å følge opp tiltaksdeltakere i utlandet. Opptakskriterier og adgangsregulering ved norske læresteder som vil medføre at nødvendig og hensiktsmessig tiltak i praksis ikke vil kunne gjennomføres i Norge eller at det vil oppstå uforholdsmessig lang ventetid, kan være en grunn til at tiltak i utlandet godkjennes. Attføringstiltak i utlandet kan dessuten i enkelte tilfeller være hensiktsmessig av medisinske årsaker, hvor yrkesrettet attføring og medisinsk rehabilitering foregår parallelt.

Hovedregelen om at mottaker skal oppholde seg i Norge, videreføres når rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad fra 1. mars 2010 blir erstattet av arbeidsavklaringspenger.

Jeg har ingen planer om å foreslå endringer på dette området.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:13:48]: Jeg takker for svaret, men jeg håper at statsråden også har vært i dialog med forsknings- og høyere utdanningsministeren i forkant.

Et av kjerneproblemene for nettopp denne studentgruppen innenfor yrkesrettet attføring er at det har vært mangel på kommunikasjon. Navs regelhåndtering på den ene siden sammenfaller ikke med Kunnskapsdepartementets pålegg til institusjonene om å tilby «studenter som ønsker det, et studieopphold i utlandet som en del av et gradstudium».

Saken berører også funksjonshemmede studenter. Stjernø-utvalget tok dette opp i sin innstilling og gav klar melding til departementet om at det måtte ryddes opp i dette, slik at de fikk fullført den ønskede utdannelsen.

Mitt oppfølgingsspørsmål er: Vil statsråden i samarbeid med forsknings- og høyere utdanningsministeren ta et initiativ til en helhetlig gjennomgang og opprydding i lovverket for studentgruppen innenfor dette området?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:14:49]: Som jeg sa i mitt første svar, finnes det flere kriterier som kan gi grunnlag for at utenlandsstudier eller -aktivitet kan være en del av et utdanningsløp finansiert av Nav. Så der finnes det muligheter, men det skal være fordi det gir den beste løsningen, eller fordi det er nødvendig for å få det utdanningsløpet som en har startet på.

Jeg snakker mye med forsknings- og høyere utdanningsministeren, og én ting som det er viktig å holde litt orden på når det gjelder Navs finansiering av tilleggsut-

danning, omskolering osv., der skiftende regjeringer faktisk har vært veldig opptatt av det prinsipielle, er at vi ikke skal gjøre Navs finansiering av omskolering og utdanning til en alternativ finansieringskilde for ordinær utdanning. Det er det også litt viktig å holde på plass, og det er blant de ting som forsknings- og høyere utdanningsministeren og jeg sammen prøver å holde orden på.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:15:56]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg tror nok det er riktig som det sies, at det i regelverket er åpning for at dette kan gjennomføres. Spørsmålet som jeg har stilt, har sin bakgrunn i en konkret sak, en henvendelse som Studentenes Landsforbund har fått fra en student ved Høgskolen i Harstad.

Nå viser det seg at andre studenter ved den samme skolen, i samme situasjon og på samme studium, ikke har mistet støtten når de har tatt deler av sin praksis i utlandet. Så det eksisterer altså ikke bare en ulik tilnærming mellom departementene hva gjelder ønske om å få dette til som automatiske ordninger, men det er også forskjellig praksis mellom ulike Nav-kontor fordi det skal brukes forskjønn. Da er det ganske vanskelig å vite hvordan en skal forholde seg til dette. Et estimat går ut på at dette gjelder kun rundt 4 000 studenter, så jeg tror ikke det er fare for at man uthuler studiefinansieringen som sådan. Jeg skulle ønske at statsråden kunne ta initiativ til at man fikk en mer lik behandling mellom de ulike Nav-kontorene.

Statsråd Dag Terje Andersen [12:17:06]: Det representanten sier nå, bekrefter for så vidt det jeg sa i mitt svar, at det er muligheter til å gjøre utenlandsopphold til en del av Nav-finansiert utdanning. Selv om saker har blitt behandlet forskjellig, er det ikke nødvendigvis like saker. Det er jo noe av grunnen til at det er skjønn inne her. Det er umulig for meg – og sikkert også for representanten – å vurdere sakene til dem som har fått anledning til delvis utenlandsopphold, i forhold til dem som ikke har fått det.

Det jeg imidlertid er enig med representanten i, er at like tilfeller – men det kan altså være forskjellige tilfeller – bør behandles likt. Og jeg er som sagt enig med representanten i at den praksis som utøves på dette området, ikke bør slå ut forskjellig for like tilfeller, med utgangspunkt i hvor en søker. Det er en stadig oppgave i hele Nav-systemet å bidra til at regler forstås på den samme måten. Der deler jeg også engasjementet til representanten.

Presidenten: Då har Stortinget handsama ferdig kartet for dagen, og møtet er heva.